

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԵ,

ԴԼՄԻՅԵ, ՊԵՅԹԻՅԵ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻՅԵՅԵ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

ՃԻԼՏ 50.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ 1, 1907

Ն. 22

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՄԹԻՅԱԶ
Հ. Գ. ԿՐԻՆ

ՍԻՒՆԵԼԼԻՑ
Հ. Ս. ՊԱՐՆԵՄ

ՇԷՐՈՒԹ Ի ԻՇԹԻՐԱ ՎԵ ՍԱ՛ԻՐԷ

ՈՒՅՏԱԲԵՐ հեր հաճախ ձիւմ'ա երթեսի կիւնիւ նեշր օլունուր . Մեմալիք ի Շահանէ իջիւն սենեկի պեր վեճն ի փեշին մեճիտիյէ 20 դրշ . հիսապլլիյէ 30 դրշ . վե մեմալիք ի հճնեպիյէ իջիւն 14 տօլար եախօտ 6 շիլին եախօտ 73 Ֆրանգ, վե այլըգ Աւետաբերին սենեկի Ֆիյ'աթը հեր եեր իջիւն 6 դրշ . տըր . Պիր նուսրեսի 30 փարա օլուպ, փօսթա իւճրեթի քարաՖըմըգա 'ա'իտ տիր . Ղազեքայա տերճ օլունմազ իւզրե մօհարրերաթ վե ապօնե եազըլմազ վե փօսթայա 'ա'իտ մեվատտ իջիւն մեքթուպ վե ազյե իսթանպօլտա Ամերիգան խանընտա Տր. Հ. Ս. Պարնըմ նամընա կեօն տերիլմեի տիր .

Ա. Յ. ՊՈՅԱՋԵԱՆ ՄԱԹՊԱՆՍԸ

ՃԻՆՃԱՆՃԸԼՈՐ ԵՍԳՈՒՇՈՒ

ՈՒՍՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ

ՊԵՐՏԻՅԷ, ՊԵՐՏԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՊԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԵՐ

ՃԻԼՏ ԾՕ.

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ 1, 1907.

Ն. 22

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՅԱԶ Ճ. Բ. ԿՐԻՆ

ՄԻԻԷԼԼԻՅ Զ. Ս. ՊԱՐՆԱՍ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԷ

Փրօթէսթանըղըն Մէ՛մուրիէթի 377. — Թէպէսսիւմ իւէ ձէլա Օլունմըշ 380. — Մուհապէթին Շէրհ Ութէֆսի 380. — Նէզլէէր Վէ Թէսապիէրի 381. — Միւթապէլ 'Էօմր 382. — Իշիւրաք ք Ղիւս 384. — Պաս. Գրիգոր Աթմաճեան 386. — Ղէր Ատէմ Իշիւն Էլզէմ Օլան Պիր Սիւալ 389. — Քիլիսէլէրտէն Խապէրէք 394. — Պիր Տէնիզ Գազասընըն Պիզէ Վէրտիյի Տէրսէր 393. — Տուա 395. — Միւթալա'ա Ինճուէրի 396. — Շու'ու. նաթ ք Սիյասիէ 397. — Սարրաֆիէ 398.

ՓՐՈԹԷՍԹԱՆԼԸՂԸՆ ՄԷ՛ՍՈՒՐԻՅԷԹԻ

(ՊԵՆԱ Ի ՄԱՅԱՍՈՒՅԱ)

3.

Փրօթէսթանըղըն տինիմիլդին էն հայաթի հագիւ-
գաթլարընտան պա'ղըըննա չէհատէթ իշիւն մուգ-
թաղի տիր: Պիզ պու հագիւգաթլարա տա'իր սա'իր
քիլիսէլէրտէ հիշ պիր չէհատէթ իֆա էտիլմէյօր
տէյիւ իտտի'ա էթմէյօրըզ. հէմ տէ պուլուռնապիլիր
սա'իր հագիւգաթլար քի, օլ քիլիսէլէր անլէրի Փը-
րօթէսթանըղըն էթտիլէրիտէն տահա միւ'հասիր
սուրէթտէ իզհար ու պէյան էտէրէր: Լաքին
պահսընը էթտիլիմիլ հագիւգաթլար Փրօթէսթան-
ըղտա սա'իր հիշ պիր եէրտէ քէսպ էթմէտիլէրի
էնէմիլէթ վէ զըյմէթի քէսպ էտէրէր:

Պու հագիւգաթլարտան պիրիսի շու սըր քի,
տինտէ մուհիւմ օլան չէյ գալպին հալի տիր: Ալ-
լանըն թալէպ էթտիլի չէյ իտարիճի ըէսմ ու այլն-
էր տէյիլ, անճաղ տէրուհի մէյլ ու մուհապէթլէր
տիր: Պիզ ըէսմ ու այլնլէրէ գարըն սէօյլմէյօրըզ:
Անլէր ֆա'իտէլի օլապիլիլէր. ֆաղաթ անլէր ան-
ճաղ վէ անճաղ ճանտա տօղրու հիսսիյաթ վէ էմէլ
ու արզուլարը թաղվիյէ էթտիլէրի զէման միւֆիտ
տիրէր: Փրօթէսթանըղըն մուգիլըն սայտըզլարը
չէյէր՝ մու'ակէն վաղթլարտա պիր թաղըմ թա-

'ամլարը հէմէտէն սաղընմաղ, Երուսաղէմէ վէ սա'իր
մուգատտէն մահալլէրէ էտիլէն զիյարէթլէր տէ-
յիլ տիրէր. քէզալիք խաշ չըգարմաղ, մուգա-
տէն սու սէրփմէք, եախօտ էմալը չէյէր տախի տէյիլ
տիր, անճաղ պու չէյէրի իրիսթլիյանըղտա մու-
հիւմ չէյէր 'ատտ էթմէքիք տիր: Պիր թաղըմ ա-
տէմէր վար տըր քի, 'էօմրլէրինի իրթիքեապ,
սէրիսըղզ, 'իֆֆէթսիզլիք իւէ կէլիւմէլէրի իւէ պէ-
րապէր իտարիճի ըէսմ ու այլնլէրին իճրասընտա
տիգաթլը պուլուռնաղլարընտան, քէնտիլէրինի
տինտար 'ատտ էտէրէր: Պու իսէ հագիւգաթլըն
տիւննատա կէօրիւլէկէլէն էն ֆէնա վէ մուգիլը
սու՝ ի իտթի'մալը սըր: Խէլապիարըմըզ քէնտի զէ-
մանընըն տտէմէրիտէն պիր սընֆընա գարըն փէք
չէտիտ լիսան գուլլանըր խոլ, վէ օ սընֆ տտէմ-
լէր տախի տինի իտարիճի վէ սուրի պիր չէյ եալի-
մաղըզ խաթասընա տիւլէն քիմսէլէր իտիլէր:
Անլէր էն ճիւզ'ի չէյէրին 'լալլէրինի վէրիլէր ի-
տի, անլէրին սայթի հէր կիւնէ վէ հայաթըն հէր
պիր հալընա մախսուս սըզը գանուլն վէ նիզամա-
լը վար իտիյտէ տէ, գալպիլի քիպր ու զուրուր,
թամա՝ վէ սա'իր ֆըսզ ու ֆիւճուր իւէ տօլու ի-

տիւրէր: Գրիստոսըն տալ իւզէրինտէքի վաճառատա
ղիքը էթալիյի միւսպարէք հալլէրաէն հիշ պիւրիսի
խարիճի ալին վէ բէսմէրին հըֆը ու իճրասընա
մախսուս տէյլ տիրէր: Իքի պէսլիւք ֆէմրէր Ալ-
լահը վէ հէմնէվիմիդ օլան ինսանլարը սէվմէքլիյէ
տա՛իր տիրէր: Պօղոս բուհըն մէյվէլէրինին ճիւմ-
լէթէն տէրոնի ֆաղիլէթլէրտէն 'իսպարէթ օլան
մուհապպէթ, մէսէրրէթ, սէլամէթ, վէ սա՛իրէ
օլտըղընը զիքը էթմէքտէ օլուպ, խարիճի բէսմ ու
ալինլէրին իճրասընա տա՛իր հիշ պիր շէյ տէմէյօր,
Գալտը քի պիզ պլիւրիդ քի, սա՛իր քիլաէլէրտէ
բուհապանլար տէֆաթլէ իշպու 'աջի հաղիպաթլարը
վա՛ղ էտէրլէր, վէ ճէմա՛թլարընա սըտգ իլէ Ալ-
լահա մապպուլ օլան շէյին գալպին տօղրու հալլ
խոխլինի պիւտիրրիլէր: Պիզ անլէրին պու կիպի
իխթարլարընտան տօլայը շատ ու խէնտան օլու-
րըզ, վէ անլէրէ, ճէմա՛թլը տօղրու թա՛լիմ էթմէք
իշինտէ իշտաշլարըմըզ նաղարըլէ պապարըզ, Լա-
քին Փրօթէսթանլըղըն խուսուսի վաղիֆէլէրինտէն
պիրիսի՝ պու խուսուստա շէհատէթ էթմէքլիք, քի-
լիսէնին տիւշար օլտըղը պէսլիւք պէլա վէ ֆէնա-
լըզլարտան պիրիսի օլան զահրիֆէրէսթլիք մուխա-
թարաընա գարշը սազընտըրմազ, վէ Բապլըմըղըն
Մատթ. ԱՅտէքի թա՛լիմինի, եա՛նի տտէմի նախաք
գըլան շէյին թա՛ամ, եախօտ հէր հանլի զահրի
պիր շէյ տէյլ, անճազ գալպտէն սիւտուր էտէն
ֆէնալըզ օլտըղընը թէ՛քիտ վէ թէ՛հիտ էյլէմէք
տիր:

Հազգընտա Փրօթէսթանլըղըն իֆա ի շէհատէթ
էթտիյի տիկէր պիր հաղիպաթ շու տըր քի, խէլա
թարիզի թէվպէ վէ իման վաարթասըլէ տիր: Փը-
րօթէսթանլըզ թէվպէ իլէ չիլէ արաաընտաքի ֆար-
զը թէ՛քիտ էտէր: Բ. Մուգատտէստէ Ալլահ պիր
փէտէր մազամընտա կէօսթէրլիմէքտէ օլտըղընտան,
պիզ իշպու փէտէր օղուլ 'ալազատընտան Ալլահըն
արզուլէտիյի շէյի էյրէնէպլիւրիլ, էկէր պիր օ-
ղուլ 'աղիլ վէ մուհապպէթլի պիր փէտէրէ նան-
քէօր վէ իթա՛թալը պուլուհմըլ խէ, փէտէր օղ-
լուհըն քէֆարէթ մաղամընտա պիր թաղըմ միւ-
ճազաթը պէտէնիյէ չէքսիքտէն սօնրա, 'աջի խտ-
թալարը թէքրար էթմէսինի իսթէմէզ, անճազ իս-
թէր քի օղուլ փէտէրինին էյիլիլինտէն վէ լութֆ
ու 'ինայէթլինտէն օ գատար միւթէ՛քսար օլսուհ քի
օ քէնտինին ֆէնա թալը ու հարէքէթլինտէն աօ-
լայը ճիտտէն միւթէ՛քսարի վէ փէլիման օլսուհ, վէ
իշպու էսէֆ վէ փէլիմանլըզ իլէ, վէ գալպինտէ
ուշանլըզ օլան հիսսլյաթը մուհապպէթ վէ մին-
նէթտարի իլէ օ վաղթտան ի՛թիպարէն քէնտինին
էն 'ալի զէվզ ու մահգուզիյէթլինի փէտէրինէ լա-

յըզ օլան վէճա՛իպ ի թա՛ղիմաթ վէ իթա՛թըն ի-
ֆասընտա պուլուհմաղա սէվզ օլուհսուհ: Իշթէ
հաղիլի թէվպէ պէօլէ, եա՛նի կիւհաճտան տօլայը
հաղիլի պիր հիւզն ու էսէֆ տիր քի, պիզլիմ կիւ-
հաճտան բիւճու՝ էթմէմիլէ պա՛լիս օլուր:

Յիսուս Գրիստոսա իման, եա՛նի Լուտերին
վա՛ղ էթտիյի, վէ իշպու վա՛ղը իլէ չիմալի էվրօ-
փայը սարստըղը պէօլիւք թա՛լիմ՝ Փրօթէսթանլը-
ղըն շէհատէթլինին տիկէր գըսմը տըր: Էկէր Առա-
քեալլարըն թա՛լիմինտէ սա՛իր հէր շէյաէն զիյատէ
կէօզէ չարիան պիր շէյ վար խէ, օ տա շու տըր
քի, Բապլ Յիսուս Գրիստոսա իման էտէնլէր խէ-
լա սպուլաճաղար տըր: պիզ՝ շէրիաթ 'ամէլլէրիյէ
տէյիլ, պիզլիմ էթտիլիմիդ եախօտ էտէպիլտիյիմիզ
հէր հանլը պիր շէյին մէզլիլէթ վէ լիյազաթըլէ տէ-
յիլ, անճազ Ալլահըն, Յիսուս Գրիստոսըն քէֆա-
րէթքեարանէ լիյազաթը իւզէրինէ միւ՛քսէս օլան
լութֆ ու 'ինայէթլիլէ խէլա սպուլուրըզ: Ատէմ-
լէրին նազարը տիզգաթլարընըն իշպու մէրքէզլինին
մուհիմմ հաղիպաթա ճէլպ օլուհսուսընա Լուտերին
զէմանընտա լիւզուլ օլտըղը կիպի, զէմանէմիլտէ
տալի էշէտտ ի լիւզուլ վար տըր: Պու հաղիպաթը
իլան վէ պէյան էթմէյէն վա՛ղ գուսուրու տըր:
անա շէհատէթ էթմէյէն քիլիսէ՝ Ինճիլին նուրընը
կէրշէքտէն 'աքս էթմէմէքտէ տիր: «Նէ՛ եալիմա-
լըլըմ քի խէլա սպուլայըմ», սիւ՛ալընա եանլը
պիր ճէվապ վէրմէք, սա՛իր հէր հանլը պիր սիւ՛ա-
լա եանլը ճէվապ վէրմէքլիքտէն տահա ֆէնա տըր:

Վազա՛ս պիր ճիհէթլէ պու նէվ՝ թա՛լիմ բուհ-
պանըն գըլմէթ վէ հէմմիյէթլինի ազալտըր: Իշ-
պու իքի էֆքեար արասընտաքի ֆարզ պիր միսալ
իլէ կէօսթէրլիլէպլիւր: Ֆարզ էտէլիմ քի, քէնտի-
սինէ միւրաճա՛թ էտէն խասթակիւսանա մէճճանէն
չիֆա վէրմէյէ հաղըր օլան զայէթ հաղիլ վէ իսպր-
խահ պիր հէքիմ վար տըր: Քէնտիլէրինի անըն
խըտմէթճիլէրի թէսմիյէ էտէն ատէմլէրին պիր
սընֆընըն իտտի՛տընճա, էկէր քէնտիլէրին էտէ-
պիլէճէքլէրի պիր շէյ վար խէ, օ տա ատէմլէրէ
օլ հէքիմին հաղազաթ վէ մէհարէթլինի խապէր
վէրմէք, անլէրի օլ հէքիմէ միւրաճա՛թ էթմէյէ
զանտըրմազ, եօլու կէօսթէրմէք, վէ թէտալիտէն
սօնրա, անլէրէ անըն էվամիր վէ թա՛լիմաթընա
թէվֆիլէն հարէքէթ էթմէլէրի իլիւն 'ալէտտէվամ
իպրամ էթմէք, մէզքիւր էվամիր վէ թէնալիհաթը
անլէրէ իզահ էթմէք վէ թէտալիլէ ինթիյաճ հիսս
էթտիլէրի հէր տէֆա՛տա Անա միւրաճա՛թ էթ-
մէլէրի լիւզուլըն պէյան էյլէմէք տիր: Տիկէր
սընֆ խէ Պէօլիւք Հէքիմին խասթալարը քէնտի-
սինին իսմինտէ թէտալի էթմէքլիլէ քէնտիլէրինի

մէ՛մուր թա՛նին էթմիշ խոխի խոտի՛ստընտա պու-
լունուրլար։ Պիր սընֆ «էկէր սիզ հէքիմի պիզիմ
մու՛ալէնէթիմիզ օլմագսըլըն պուլապիլիբսէնիզ,
պիզէ հիշ ֆարզ էթմէզ. օ հէքիմ՝ քէնտիսինէ կէ-
լէկլէրին հէփիսինի մուհապլէթլէ դապուլ էտէր, »
տէր։ Տիկէրլէր իսէ, «Սիզ անը անճագ պիզիմ վա-
սըթամըզ իլէ պուլապիլիբսինիզ, » տէրլէր։ Իշպու-
միսալըն թաթպիլգի ափաշիքեար տըր։ Պիր էֆ-
քեարա կէօրէ, Պատարապ ալինի իճրա էթմէք,
ատէմլէրի խոստովանանք էտիպ, անլէրէ մու՛աֆի-
յէթ վէրմէք իշիւն բուհպան լաղըմ տըր։ Տիկէր
էֆքեարա կէօրէ իսէ, պու մատտէ պիւսպիւթիւն
կիւնահքեար ինսան իլէ խէլառքեարը արասընտա
պուլունան պիր մէս՛էլէ տիր։ Եկէր օ կէրչէքտէն
թէվպէ էտէր վէ Գրիստոսա մուհապլէթլէ յամիլ
օլան վէ վազֆ ու թագափա օլունմըշ պիր հայսթ
իլէ իշար օլունան իման իլէ ինանըր իսէ, անտէն
թալէպ օլունան չէյին հէփիսի օ տըր։ Պու ճիւմլէ
իլէ պէրապէր, Փրօթէսթան չօպանըն մէ՛մուրիյէ-
թի՛ սատապաթլէ իֆա օլունտըղը հալտէ, էն հա-
ֆի՛ վէ էն յալի էհէմմիյէթի հա՛իզ օլան պիր մէ՛-
մուրիյէթ տիր։

Փրօթէսթանլարըն յագա՛խտինտէ էհէմմիյէթ վէ-
րիլէն տիկէր պիր թա՛լիմ տախի Բուհ իւլ Գուտ-
սըն իշինէ տա՛իր օլան թա՛լիմ տիր։ Պու իշ Փրօ-
թէսթանլարճա օ դատար էհէմմիյէթլէ թէ՛քիտ է-
տիլիւր քի, տախիլի չէհիրլէրտէն սապըգա իդամէթ
էթմիշ օլտըղըմըզ պիրիսինտէ Փրօթէսթանլարըն
գօնչուլարը անլէրէ հիճվ թարիդիլլէ «Բուհ իւլ
Գուտսը պլտընը՞զ մը, » տէյիւ սօրաղլար իտի։ Հիշ
չիւպէ հօզ քի, Բ. Մուգատտէսին սա՛իր մուհիմ
թա՛լիմլէրի հագգընտա սահի՛ օլտըղը կիպի, պա՛-
ղըլար պու թա՛լիմի սու՛ի իսթի՛մալ էյլէմիշլէր տիր,
Պիր քիմսէ՛ սէօյլէտիլի պիլճիւմլէ սէօլլէրտէ Բուհ
իւլ Գուտս թարաֆընտան իրչատ էտիլմէքաէ օլ-
տըղընտան, սէօյլէտիլի չէյլէրին հէփիսինի իլահի
հագիգաթլար մագամընտա դապուլ օլունմասը լա-
ղըմ կէլտիլի խոտի՛ստընտա պուլունուր իսէ, հէր
քէսին հէտէֆի իսթիհզասը օլուր։ Օ քէնտիսին
քեամիլէն թագափա էտիլմիշ օլուպ, կիւնահըզ եա-
չամագտա օլտըղընը խոտի՛ս էթտիլի գէմանտա
տախի քէնտիսինին քեամիլէն ալտանմըշ օլտըղընը
կէօսթէրմէքտէ տիր։ Վէ լաքին պիր թա՛լիմին
հանլը սուրէթատէ իզա՛ ու իֆատէ էտիլմէսի անըն
թըյլէթինէ խալէ կէթիւրմէզ, Եէրիմիզին միւսա-
՛ատէսի օլսա իտի, պիւթիւն Սհա ը ձէտիտտէ
Բուհ իւլ Գուտսըն չախսիլլէթի վէ իշի նէ գատար
պէօյիւք պիր եէր թուլթմագտա օլտըղընը կէօսթէ-
րէպիլիւր իտիք։ Բուհ իւլ Գուտսըն մէ՛մուրիյէթի

օ դատար մուհիմ իտի քի, իլք չախիրտլէր իշիւն
Բուհ իւլ Գուտս կէլսին տէյիւ Գրիստոսըն կիթմէ-
սի էլլէմ սալըլտը։ Բուհ իւլ Գուտս կէլինճէյէ գա-
տար չախիրտլէր Երուսաղէմտէ դալըպ, տիւնեալը
Խնճիլին տա՛իրէ ի նուֆուղընա կէթիւրմէքլէք էմր ի
՛աղիմինէ պաշամայաճագլար իտի, Խնսանլարը
կիւնահ հագգընտա իլզամ էտէն, գալպի թէճտիտ
էյլէյէն, ինսանլարը թագափա, իրչատ, թէսիլլէ վէ
թագափիլլէ էտէն օ տըր։ Պիլճիւմլէ խրիսթիյան սա՛յ
ու դայրէթլէրինի սէմէրէտար գըլան Բուհ իւլ
Գուտս օլուպ, անըն եարտըմը օլմատըգճա էն
պէլիլ վա՛ղլար վէ էն նէֆսֆէտաքեարանէ սա՛յ ու
դայրէթլէր նէթիճէսիզ գալըլար, Եկէր պու թա՛-
լիմլէր եէնի պիր խրիսթիյան ֆըրգասընըն ինսա-
քէրստէսի օլան չէյլէր իսէ, րէտտ օլունմալը տըր-
լար։ Լաքին տիւնեանըն խարիթասընա պագտըղը-
մըզտա Ասիա գըլթ՛ասընը կէօրմէմէքլիսիմիզ իմ-
քեանսըզ օլտըղը կիպի, Բ. Մուգատտէսի տիգ-
գաթլէ գրա՛աթ վէ միւթալա՛ս էտէն պիր քիմսէնին
տախի պու չէյլէրի կէօրմէմէսի իմքեանսըզ տըր, Հէմ
տէ Բուհ իւլ Գուտսըն մէ՛մուրիյէթ վէ իշինէ տա՛իր
օլան թա՛լիմ Սհա ը ձէտիտտէ եալընըզ վաղըն
սուրէթտէ թա՛լիմ էտիլիպ կէչիլմէմիշ տիր։ Պու էօյլէ
պիր թա՛լիմ տիր քի, քէմալը մէսէրրէթլէ դապուլ
օլունուպ, պի պէհա գըլմէթի հա՛իզ պիր չէյ մա-
գամընտա ՛ատտ ու ի՛թիպար օլունմալը տըր։ Պիզ
տախիլտէ վէ խարիճտէ կիւնահա գարըն չախսի
օղրաշմալարըմըզտա ճիւմլէյէ գատիր պիր մու՛ա-
վինէ մալիք պուլունուլօրըզ. տիւնեատա չէրր
ու ֆէտատա մուգալլէմէթ վէ ինսանլարը տահա՛ա-
լի պիր տէրէճէ ի քէմալէ թէրֆի՛ էթմէքլէք իշին-
տէ էյի ատէմլէր եալընըզ պաշլարընա իշիմէյիպ,
անճագ քէնտիլլէրին զա՛իֆ սա՛յ ու դայրէթլէրինին
կէրիսինտէ Ալլանըն Բուհընըն գուլլլէթինէ մալիք
պուլունմագտա տըրլար։ Պիլճիւմլէ էյի ատէմլէր
պիր եէրէ կէլսէլէր, կիւնահքեար պիր դալպի թէպ-
տիլ էտէմէտիքլէրի հալտէ, քէնտիլլէր իլէ պէրապէր
պիր Զաթ վար տըր քի, անըն թէ՛սիր ու նու-
ֆուղընը դապուլ էտէն հէր քէսին դալպինի թէպ-
տիլ էտէպիլիւր — պու չէյլէր պիզէ պէօյիւք թէ-
սէլլի վէ թէչվիլի մուճիպ օլմալը տըրլար։

Պիզ իշպու իւշ պէնտ ի մախսուսըմըզտա Փրօթէս-
թանլարըն քէնտի քիլիսէլլէրինի քէմալը մուհապ-
պէթլէ վէ ճան ու կէօնիւլտէն իպգա վէ մուհա-
ֆագայա չալընալարը լաղըմ կէլտիլլին սէպէպլէ-
րինտէն պա՛ղըլարընը դիքր ու իլզա՛ էյլէտիք։ Կէչ-
միշտէ պիզիմ սա՛յ ու դայրէթլէրիմիզին նէթիճէ-
լէրի հիշ պիր վէճիլէ թամմ արղուլէտիլիմիզ կիպի
օլմամըշ իսէլէր տէ, պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր։

էնէմմիյէթսիզ ստախի օլմամըչլար տըր: Հէմ տէ էն մուհիմմ նէթիճէլէրտէն էքսէրիսի էօյլէ ալիլէր քի հիչ պիր իսթաթիսթիլ իլէ կէօսթէրլէմէզլէր: Պիր ճէմա'աթա հիչ պիր չէյ Ք. Մուգ. գատար վէ Ք. Մուգատտէսէ սատորդ պուլուռնան պիր քիլիսէ գատար եարտըմ էամէզ: Պօզոս առաքեալ հիչ պիր զէմանտա ինճիլին հապիլլաթընա չանիտ օլմապլլա իչինի գապուլ էթտիլի զէմանտա օլտըլը գատար քէնտի գալմընը սէվմէտի, վէ հիչ պիր զէմանտա անլէրէ տահա պէօյլէ ինտանիյէթ էսէրլէրի կէօսթէրմէտի: Վարսըն Փրօթէսթանլար հապիլլաթա քէնտիլէրին անլատըզլարը թարգտա սատորդ գալմապլլէ պէրապէր, խրիսթիյան քիլիսէսինին սա'իր պլիճիլմէ չիւ'պէլէրինէ տէրին թէվէճիւհ վէ մուհապլլէ կէօսթէրալիլէր, վէ միւնասէպլէթ տիւչէրտէ, հէր էյի իչտէ անլէր իլէ պիրլէչմէյէ հազըր օլտուռնար: Էկէր անլէր իլինտէ պուլուռնտըլմըլ 'ասըր թէրապըլլաթհարսըն տահա կէնիլ վէ միւսա'ատէքեարանէ միզաճ վէ բուհընը էօյրէնմէմիլ քիմսէլէր թարաֆընտան մուխալէֆէթ վէ պէտնամիյէ տիւչար օլուրլար իսէ, չէթմ օլուռնտըլընտա, անա մուգապլլ չէթմ էթմէյէն Ջաթը խաթըրլարընա կէթիլէրէք, Անըն միսալընա իմթիսալ էյլէսինլէր: Լաքին անլէր քէնտի հայաթ վէ սիրէթլէրիլէ վէ թա'լիմլէրիլէ գապուլ էթմիլ օլտըլլարը ճէլիլ հապիլլաթարա չէհատէթ էյլէսինլէր:

Ս Օ Ն

ԹԵՊԵՍՍԻՒՄ ԻԼԷ ՃԵԼՊ ՕԼՈՒՆՄԱՐՇ

Պու վազը'ա պու եաղընլարտա վէֆաթ էթմիլ օլան պէօյլէ պիր Բիթապը Մուգատտէս մուխալիմինին ֆի'իլի թէճրիպէսինտէն տիր: Լօտրատա 1872տէ պիր Կիրակի սապահըր բուհանի մէ'մուրըն պիրիսի պանա տէտի քի, «Շու էօն գանափէլէրին պիրիսինտէ օթուրան չօլ 'ա'իլէյէ տիգգաթլէ պազմանըլ իսթէրիմ: Էվէ կիթտիլիլտէ անլէրին հիքնայէսինի սիզէ նաղլ էտէրիմ» Էվէ եթիլիլիլիլտէ օլ հիքնայէյի նաղլ էթմէսինի իսթէյինճէ, միւսալիլէյ տէտի քի, «Օլ 'ա'իլէ խաղընըն հէփիսի պիր կիւլիւմսէմէ իլէ Յիսուսըն թարաֆընա ճէլպ օլուռնմըլլար տըր» «Վա'յ, օ նա'սըլ օլտուլ» տէտիմ: Օ' ճէվապէն տէտի քի, «Պիր կիւն սօղապտան աչաղը սօղրու կիտէր իքէն, փնճէրէնին պիրիսինտէ պիր չօճուգ կէօրաիւմ: Չօճուգ կիւլիւմսէտի, պէն տէ կիւլիւմսէտիմ: Պէն թէվազուլ' էյլէտիմ, չօճուգ տա թէվազուլ' էյլէտի, Իքինճի տէֆ'ա տալիս պէօյլէ օլտուլ: Պէն պաչըմը էյէրէք

սէլամ վէրտիմ, օ տա 'ա'յի սուրէթտէ հարէքէթ էտէրէք սէլամըմը պալը: Չօղա վարմապտան պիր չօճուգ իքի օլտուլ, վէ պէն եօղարըյա պաղապազ սէլամ վէրմէքլիլէ տէվամ էթտիմ, վէ աղ վաղթտան չօճուգլարըն սաչըսը արթտը, վէ 'աղըպէթ պիր կիւն եինէ կէչէր իքէն, չօճուգլարըն եանընտա պիր գատընը տալիս սուրմապտա կէօրաիւմ: Նէ եափաճաղըմը պլիմէյօր իսիմ: Պէն մէզպուրէյէ սէլամ վէրմէք իսթէմէյօր իսիյսէմ տէ, չօճուգլարըն սէլամ վէրմէքլիլիմ մէ'մուլ էթմէքտէ իտիքլէրինի պլիտիլիմտէն, պիր թէվազուլ' իլէ հէփիսինէ պիրտէն սէլամ վէրտիմ: Հէմ տէ չօճուգլարըն վալիտէսի պէնիմ պիր բուհանի մէ'մուլ իսիլիմի կէօրաիւլ, զիրա պէն հէր Կիրակի սապահըր էլիմտէ պիր Ք. Մուգ. թաչըյօր իսիմ: Պուռնա պիւնա'էն էրթէսի Կիրակի կիւնիւ պէնիմ արգամսըրա կէլիպ, քիլիսէմին նէրէտէ օլտըլընը անլատըլար: Անլէր պէնի էն պէօյլէ վա'ըլ զանն էթտիլէրինտէն, վալիտէյնլէրինին հէր հալտէ կէլիպ պէնիմ վա'ըլմը տինլէմէլէրինի իսթէյօրլար իսի: Պիր բուհանի մէ'մուլ պիր չօճուգա էյի պաղար, վէ պաչընը օղչապաճաղ օլուրտա, չօճուգլար անը տիւնուտա էն պէօյլէ վա'ըլ սապալար: Լութֆէքեարանէ մու'ա մէլէ չօղ իչէ եարար: Վէլհասըլ 'ա'իլէնին փէտէր վէ վալիտէսի վէ Յ չօճուգլար իմանա կէլմիլ օլուլ, կէլէճէք Կիրակի քիլիսէյէ զամմ օլուռնաճաղլար տըր»

Պիր թէպէսսիլմէ Բրիստոսա ճէլպ օլուռնտուլար: Սիլ ալիարընըլտաքի պուրուլըզ գըրթըլըլարը տէֆ' էտիպ, կիւլէր եիւզիլ օլմալըսընըզ:

ՄՈՒՀԱՊՊԵԹԻՆ ՇԵՐՀ ՈՒ ԹԵՑՍԻՐԻ

(ՎԵՐ. ՈՒԷԼԵՔ՝ ՊԵՐՆ)

Կէչնլէրտէ ափանսըլ թիֆօիտի հիւմմայա թուլթուլմըլ օլան պիր 'ա'իլէ վալիտէսինի գիյարէթ էթմէք իւղըլէ, պիր խանէյէ չաղըլտըմ: Մէզպուրէնին 6 եաչընտա օլան գըզըզապը թէյգէսինին խանէսինէ կէօթիլիւլիւմըլ օլուլ, գէվճի տալի գարանթիւնառան մասուռն զալմաղ իլիւն մուվազաթէն օ խանէտէ գալտը: Լուիզա նամընտաքի իչպուլ գըզըզաղ վալիտէսինի կէօրմէքլիլէ իլթիյաղ չէքիյօր իսիյսէ տէ, փէտէրի անը «Մամա, աղ վաղթտան էյի օլաճաղ» սէօղիլլէ թէսիլլէ վէ թէսքին էտիյօր իսի: Պիր կիւն քիւչիւք Լուիզա վալիտէսինէ պիր մէքթուլ եաղըլ, փէտէրինէ վէրաի: Փէտէրի մէքթուլը ճէպինէ գօր իքէն թէպէսսիւմ էյլէտի, վէ «Պու մէքթուլ մամայը չաչըրտաճաղ տըր» տէտի: Օլ մէքթուլ գըզըզաղըն վալիտէսինէ վէրիլի, վէ մէզպուրէ անա պաղար իքէն, մու

տէմէք օլուօր քի, թէհարըի բուհուհը վէ մէրազ տէնիլէնի ինսանա ի'թա էյլէմիշ օլան չօլ էշպէք ֆէթէ մաստի 'ալէմին տէ թէրթիպլինի անըն դաւ պիլիլէթ ի 'ազիլէսինէ ուշտուրմըշ տըր : Թա'պիր ի ախէրլէ իֆատէ էսէճէք օլուր իսէք, տէմէք իս- թէնիլէն չուհատն 'իպարէթ օլուօր քի, ինսան քէնտիսի տիւշիւնէն վէ ֆիքըր սահ'իպի պիրի օլուպ, թապի'աթտա օգուտուղու' անճազ տահա պէօ- յիւք պիր ֆիքըրին թէսալվուրլարը տըր : Քէլիմէ վասի' մա'նսաընսա ալընտըգտա, 'իլմ մա'իւղ- տա իսալիլին ֆիքըրին օգուտազ օլուպ, գալա- 'իտ ի'լմիյէ պաշլա պիր չէյ տէյլ, անճազ Անըն թէսալվուրլընըն, վէ միւրատընըն իճրասը ուսուլը տըր : Պիր մա'նսա, հապիլի Աստուածաբանու- թիւն ճիւմէ 'իլմէրի չամիլ տիր : Հէր հանկի տա'իրէյէ պագսան, ֆիքըր վէ մազսէտէ տէլալէթ է- տէն հալէր կէօրիւրսիւն :

Մագսէտ թէսալվուրը ինսան իշիւն ագտէմէ էտիլմիշ օլան թէտարիքէաթտա տախի միւշահա- տէ օլուհըր : Պիր չօզ 'ասրլար սօնրա գուհուր է- տէճէք օլան ինսանա ժէօլօթի միւտտէթինտէ պիր 'ալագա կէօրմէմէք հէման հէման դայր ի միւմքին տիր : Սարայտա թէտարիք օլուհան կիւմիւշ պէ- չէք, վէ պաշլա պիր չօզ էշկա ի 'նէֆիսէնին տօ- դաճազ օլան վէլի ի 'ահաա միւհաաէպէթի 'նէ ի- քէ, ժէօլօթի միւտտէթի թէտարիքինտէ ինսանա 'ազարէն, մա'նսաը օ տըր : Եա'նի, մաղիտէ դէ- մինին թէրթիպլինտէ, վէ 'նէնէլէրին եէքտիկէր- լէրինէ օլան 'ալագալարընտա էօյլէ չէյլէր վար տըր քի, պինլէրճէ 'ասր սօնրա գուհուր էտէճէք օլան ինսանը հիսապա պմայարազ անլէրի էյիճէ թէֆսիր էտէմէզսին Պուհտան փէք չօզ 'ասրլար էվիլէ, բու ի գէմինտէ հայվանաթըն անճազ էտնա 'նէվլէրի պուլնուտըր պիր գէմանտա, անըն թապագալա- րը արասընտա տիւքէնիմէզ տէմիր վէ քէօմիւր մա'տէնլէրինին ճէմ' էտիլմէսինտէ, վէ Փէնսիլ- վանիա հէմ Գաֆգաթիսինըն տէրին դօղուշարընտա փէթըօլ տէրանպար էտիլմէսինտէ պիր մա'նա վէ մագսէտ կէօրմէմէք միւմքի'ն մի տիր : Գըլըր Ե ա- ղըն միւհթէվիլթը, —հէրարէթին 'աճիպ գուվլէթի, —ղաղարըն էլասթիք թապի'աթը, քիւրէ ի հա- վանըն էլէքթիլի վէ 'անսաըրտա մահֆուղ 'աղիմ իմքեանլար, տէվրէր սօնրա բուհուհայը գուհուր օլաճազ օլան Մօրպար, Յրանդիլէր, Ուաթլար, Քէվիլիլէր, Էտիսընլար վէ Մարգօնիլէր իշիւն, փէյլամպէրանէ իսպարաթ իտի տէնիլի իսէ, էլպէթիէ Եանլըշ պիր սէօզ սէօյլէնմիշ օլմազ :

Մէքըրը միւթապաղաթ հէաա թէտարիքինտէ տախի նիւմահան տըր : Ինսան հիւանէ միւշթապ

օլաուղը կիպի, խարիճտէ տէ անա դանի դանի ի- ճապէթ վար : Պէշ հասսէլէրէ հայվան տախի մա- լիք տիր : Ֆադաթ կէօրտիւլինտէն վէ իշիթտիլին- տէն լէզզէթ ալմազ — հիւան վէ տիլպէրիքտէն միւթէլէզզիլ օլմազ — իսթի'տատը անճազ ինսանա մախսուս տըր : Թէաթրօլարը վէ միւղէլանէլէրի արայան պէս ինսան տըր : Տախիտէ պու գուվ- վէթ, խարիճտէ տէ, սէմալաթ վէ գէմինին պասթ էյլէտիլի մէնդարէլէր վէ տիլքիւշա անհիւ- լէր : Ինսանտա պու ճիհէթէ տօղրու աշուրի պիր մէյլ, վէ տիշարտա տա, —տօղան վէ պաթան կիւ- 'նէշտէ, սէմանըն պուլուլթարընտա, Եազ իլէ գը- չըն հասըլ էյլէտիլի միւթէնէվիլ 'նէթիճէլէրտէ, կիւնտիւգիւն հայաթ վէ հարաքէթինտէ, վէ սաքիթ կէճէնին մահթապը վէ տիլթէրանընտա, Փարիլինքինտէն վասի' օլմազ իւզրէ, պահարըն պասթ էյլէտիլի մէնդարէլէրտէ, վէ ճիւմէսինէ ֆա'իզ օլան ինսան սիմասընտա, էլ դըսսա, ա- հէնկ, վէ էլվան, վէ էշքեալ վէ բէվաի 'ալէմինտէ տէ — մէքըրը տուլլուշա պօլ պօլ ճէվապար մէվ- ճուտ տըր :

Բաթաճ : Խարիճի 'ալէմին թէրթիպլինտէ ֆէթէ տէլալէթ էտէն խուսուպարտան պիրի տէ լագամ վէ հիսապ տըր : Պիր սա'աթըն չարիւարըն թէֆ- թիշ էտէն' անլէրին տիշէրինին սալըսը հիսապ իլէ թէրթիպ օլուհմըշ, վէ պինս'էն 'ալէյ' տիւշիւնէն պիրինին էսէրի օլուղընտա չիւսթէ էթմէզ : Պէօյլէ տիր խարիճի 'ալէմին ինթիլգամը : 'Իլմէր, —խու- սուսա թապի'ի 'իլմէր' 'ազըպէթ լագամտա թէ- գարրիւր էտիյօրլար : 'Իլմ ի քիմեայա վէ ֆիլիքէ 'ամէլի տա'իրէտէ գըյմէթ վէրէն գաթէն իշ- թէ պու խուսուս տըր : Ֆէննի քիմեա միւրէք- քէպ ճիւմէրին իքի Եա ղիյաստ պէսիլէրին իմ- թիլգաճընտան 'իպարէթ օլաուղըն պիլմէքլէ իք- թիֆա էթմէյիպ, օլ թէրքիւլէրի իտարէ էտէն գա'իտէլէրի արաշարարապ, 'ազըպէթ լագամլարա Եէթիշմիշ տիր : 80 'անսաըրտան հէր պիրինին քէն- տինէ մախսուս չաշմազ պիր լագամը օլուպ, թէր- քիպէ կիրիպ չըգմալարընտա օլ լագամլարտան սա- ղա սօլա սափմաղլար : Մարլարտան պէրու պի- լինմիշ տիր քի, գուլսամճը, կիւմիւշ սուլընտա- քի մահուլ կիւմիւշիւ թէքրար խալիս մա'տէն հա- լինտէ էլտէ էթմէք իսթէտիլինտէ, օլ սուլուհ իշինէ պիր փարշա պապըր դօր, վէ անտէ մէվ- ճուտ օլան կիւմիւշիւն ճիւմէսի Եալաշ Եալաշ օլ սուտան այրըլպ, պապըր փարշասընըն իւղէ- րինէ պիր գապուզ հալինտէ չէօքէր : Պու իսէ, ուսթա պիլսին պիլմէսին, պիր 'ամէլ ի քիմէվի օլուպ, լագամ իլէ խաարէ օլուհուր : Եա'նի հէր

հալած սուտան 108 դրամ կիւմիւշ այրըւնատէք պազըրտան տա 34½ դրամ էքսիլիւր : Հէր վազթ վէ հէր մահալտա մէզքիւր իքի մահտէն իշիւն պու նիսպէթ աւլա շաշմազ : Գարապոյա տէնիլէն եէշիլ թուզ տէմիր իլէ դաճ հաղընըն թէրքիպլի օլուպ, տա՛խմա թարթըտա տէօրթ զըսմ տէմիր, եէտիլ զըսմ դաճ հաղը իսթէր : Պիրինիլն եա օլ պիրինիլն մէզքիւր նիսպէթտէն ֆաղլաը թէրքիպլէ կիրմէզ, պօշտա դալըր : Գիմիտէլէր 'անասըրտան հէր պիրինիլն դա՛խմ րադամա թապլի՝ օլտուղընը պիլմէսի սայէսինտէ տիր քի, սապօն հափար իքէն, 89 դրամ հաղա չօլ քէսիլին քօւլէք *շաւտան անճազ 42 դրամ գարըշաըրըր : Պու կիւն մէտէնի տիւնհա նըն եէքաիկէրիլէ րէգապէթէ չըզըշան ֆապրիգալարընտան չօզլարը, մատտէլէր 'այէմինտէ քէշֆ օլունան մատաի, քիմիալի վէ էլէքթրիգի գա՛խտէլէր իւզէրինէ միւ՛հասէն օլուպ, պու գա՛խտէլէրին աէ թէմէլի րադամ տըր : Էվլէլա րադամ վէ հիսապ, վէ սօնրա իճրա՛աթ, Պուլնտան 1,000 սէնէ էվլէլին վէ եա 1,000 սէնէ սօնրանըն քիւսիւֆ վէ խիւսիւֆիւ (կիւնէշ վէ այ թուլթուլմասը) վազըլաւընըն թարիսի՝ սանիլէսինէ վարանատէք թա՛խի օլունապիլմէսի էճրամը սէմալիլէնիլն եանըմազ մաթէմաթիգաը սայէսինտէ տիր : Մա՛տէնիլաթ վէ նէպաթթաթ 'այէմինտէ սալքի հիշ պիր նէսնէ իւզէրինէ էլինի գոյամազսըն քի, անտէ տիւշիւնէն պիր ֆիքրէ էտէլալէթ էտէն հալար պուլունմաւսըն :

Պուրտատ 64 խանէլի պիր միւրէպպա՛ պուլունուպ, պիրտէն 64 էաէք սըրա իլէ կէլէն րադամլար պու խա նէլէրէ թէվլի՝ օլունմըշար տըր : Բազամլարըն՝ դահիւրէն գարապարըշ կէօրիւնէն պուլ թէրթիպլինէ դիյատէճէ տիգզաթ օլունաըշ զընտա պիւսպիւթիւն եէնի պիր մա՛նա ալըր : չիւնքի անըն սիթուլարընը կէրէք 'ամուտի, կէրէք ուֆուզի վէ կէրէք քէօշէտէն քէօշէյէ, — հէր հանկը սուրէթաէ ճէմ էտէճէք օլուր իսէն կէօրէճէքսին քի մէճմու՛ը 260 օլուջօր : Պու քէշֆիլէթէ վազըֆ օլտուգտան սօնրա, մէզքիւր թէրթիպլ տիւշիւնէն պիր զաթ իշի օլտուղընա սալա չիւպիէ էթմէզսին : չիւնքի պուրտատ հիտապ վէ ֆիքր վար : Պէօլէ տէյիլ մի տիր մէվիճուտաթ 'այէմի : Անա հէր հանկը թարաֆտան պազըլա, — մէրամ ու մազսէտինտէ, թէրթիպլ ու ինթիլամընտա, րադամի գա՛խտէլէրինտէ, վէ ինսանի գապիլիլէթիլէրէ պազան միւնասէպէթիլէրինտէ,

աէ, հէր չէյին իւզէրինտէ տիւշիւնէն վէ ֆիքր սահիլի պիր Զաթըն տամդաը միւշահատէ օլունըր : Կրաֆօֆօնու (Graphophone) տիւշմէք, վէ Քինէթօֆօնօգրաֆըն (Kineto-phonograph) քիւշատէ էյլէտիլի պիր մէնգարէյի սէյր էյլէմէք ապէն խօշ իսէ տէ, պիգի տահա վիյատէ միւթէհայյիր գըլան խուսուս անլէրին ինթար էյլէտիլի ֆիքր տիր : Օլ 'աճիպ նէթիճէլէրի մէյտանա կէթիւմէք իշիւն լազըմ կէլէն վասըթալարըն ինթիլգամը տըր : Մէվսիմէրին թէրթիպլինտէ, հայաթըն քէնտի մուհիթիլնէ ույտուրըլմասընտա, հայաթը նէպաթիլէ վէ հայվանիլէնիլն պադասընը թէ՛մին էյլէյէն վասըթալարտա, հէր տա՛խիլտէ մադսէտ վէ ֆիքր միւշահատէ օլունմադտա տըր : Գապալ չալան պիր չօպան թատիլիլնէ միւքիւսաֆաթ օլմազ իւզրէ, եէյլ տար իւլ ֆիւնուըն Լութֆի էֆէնտի Եագուպիանա 430 լիւրալը պիր աթիլէ վէրտի իսէ, անտէ թադտիր էյլէտիլի խասսիլէթ թասալիլին մուշամմա՛ը եա պօյաը տէյիլ, անճազ իզնար էյլէտիլի թէսալվուր իսի. — օրտտա ֆիքր վար իսի :

ԻՇԹԻՐԱՔ Ը ՀԻՍՍ

(Վեր. Փաշալ Յ. Իսիկէրեան, Իզմիթ)

Պիր թաղըմ մէքթէպլէր թա՛լիմ էյլէրէր քի, ինսան հատը զաթընտա նէֆաիլէրէսթ օլուպ, ֆաղիլէթ, մուհապպէթ վէ լիյազաթ տէնիլէն չէյլէր դահիլի չէյլէր տիր : Հէր 'ասըտա Եպիկուրոս, Հօպս վէ Ժ. Ժ. Բուսօ կիպի զաթլար իշպու եափմա թա՛լիմի թէսահուպ էյլէտիլէր : Պախուսուս Լա Բօշֆուզօ քէնտի Մէպէ նամ քիթապընտա պու նէվ թա՛լիմին էրպաշըսը մազամընտա տուրուր : Լա Բօշֆուզօ՝ Նէֆէրէթիլէյէ ինսանի մէյլէր վէ ֆիլիլէրին եէկիանէ էսաը 'ատտ էթմէքտէ տիր : Միւմաիլէյին իտտի՛աընճա, քօւլուֆ տէնիլէն չէյ էօյլէ պիր թիճարէթ տիր քի, անըն վասըթաւսըլա նէֆսիմիլ տա՛խմա պիր չէյ գազանըր : Ճիպիլէն ախէրլէրին մէտն ու սիթայիլինէ չայսթէ օլմապ իշիւն իթթիլտապ էտիլէն քիւսթախանէ պիր հիլէ տիր : Իսիկէրեան՝ ախէր պիր նէվ՝ քիւսթաթալը տըր : Սէիւլէն քիւշիւք գազանճարը թէրքլէ, պէօյիւքլէրի էլտէ էյլէմէյէ կիլլի պիր աըզու տըր : Վէլհասըլ, նէֆսանի գազանճ վէ շանիլէրէսթիւք ճիւմլէ ֆաղիլէթիլէրին էսաը տըր : Պու թա՛լիմ՝ ինսանը տէնիլէշտիրիր, բուհը ինսանիլին էն ալա վէ մէթտուհ իշթիլազարընը մա՛նասըզ գըլար, վէ 'ալի իւլ ալայը վէ քիամիլի թահիլ էթմէք էմէլինի մահվ էյլէր : Կէրի՛չօզ

քիմսելէրն ֆազիլէթ էլպիսէսի ալթընտա նէֆսփէ-
րէսթիք կիզլէնմիշ տիր. ֆազաթ պիզլիմ վազիֆէ-
միզ սախթէ ֆազիլէթի հազիզի ֆազիլէթտէն
թէֆրիզ էյլէմէք տիր. Սըրֆ շախսի դազանն հոգ-
թա ի նաղարընտան էտիլէն պիր խայրխաշլըգտա
զաթէն տիւլագի պիր գըյմէթ հոգ տըր. էֆքէտար ք
'ամմէ պիլէ չօգ տէֆ'ա նէֆսփէրէսթի ֆէտաքեաք
զաթտան թէֆրիզ էյլէմիշ, վէ քէնտիլիյնտէն էվ-
վէքիսի թադպիշ վէ սօնրաքիսի իտէ, թահսին էյ-
լէմիշ տիր. Հէք ֆիլիլէ նէֆսփէնի պիր էլպիսէ կիյ-
տիրմէք, տիւլագի մէպտէլէրէ վէ ինսանի զամիլէ
գարչը կէլիր. Նէֆսփէրէսթ քիմսէ՝ պիւթիւն
տիւնեատա եալընըզ եաշար. Եալընըզլըգ իտէ՝ ին-
սան իչիւն դայր ի թապլի'ի պիր հալ տըր. Արիս-
տտէլին տէտիյի միսիլլու, ինսան հատտ ք զա-
թընտա նէֆսփէրէսթ տէյիլ, անճագ սալէն իւնսի
(ընկերական) պիր մախլուգ տըր. Պա'զը ատէմէր-
տէ կէօրիլէն նէֆսփէրէսթիք՝ ինսանի թապլի'ա-
թըն սալընը (էութիւն) տէյիլ, անճագ անըն ֆէ-
նա պիր սուրէթտէ պօզուլմուշ հէյ'էթիսի կէօս-
թէրիր:

Ինսան քէնտի իւնսի թապլի'աթըյա տըր քի,
պիւթիւն մախլուգաթ իլէ իշթիրաքա կիրէր. Ֆա-
զաթ իշթիրաքը ք հիսս (համալրութիւն) նէ՝ տիր.
Պիր նէվ՝ իշթիրաքը ք հիսս վար տըր քի, անըն վա-
սըթասըյա ինսան ախէրէրին հիսս էթիտիլին քէն-
տի տէ հիսս էտէր. Պիր պաշգասընըն մուղայագա-
պընը կէօրտիլլամիւզտէ, պիլ քէնտիլիլ անըն
եէրինէ գօր, վէ անըն հիսսիյաթընը քէնտիլիլտէ
հիսս էտէրիլ. Չօգ տէֆ'ա թէպէսսիւմիլէր վէ կէօզ
եաշարը մուգապէլէթէն վազը՝ օլուրլար. Ինսան
թապլի'աթը հայվանլարա պիլէ մուհապէլէթ կէօս-
թէրիր. Գուշարըն թէքէննիւմիլէրի պիլգտէ մէս-
րուրիլէթ հիսսինի ուշանտըրըր. Հաթթա էօլիւլէրի
տէ ինսան իշթիրաքը ք հիսս իպրազ էյլէր:

'Իլմ'ի բուհը ք ինսանի հոգթա ի նաղարընտան
հիսսիյաթըն սըրֆ ին'իքտաք սալ իշթիրաքը ք հիսսի
թէշըլիլ էյլէմէզ. Չիրա պիր մա'նատա հայվանլար-
տա տա պու նէվ՝ պիր հալ վար տըր. Պիր դուգու-
նըն մէլէմէսի տիկէրինտէ տէ 'ալնի հալը մէյոտանա
կէթիրիր. Ֆազաթ սալ իշթիրաքը ք հիսստէ պաշգա
պիր շախսիլէթ պիզլիմ շախսիլէթիմիլլին եէրինի
թութար. Քէնտի շախսըմըլը ունուտուր, վէ անըն
եէրինէ պաշգա պիր շախսը տէրուսիմիլգտէ հիսս
էտէրիլ. Ասլ իշթիրաքը ք հիսստէ ինսան՝ ախէրի-
նին սալթ սիւրուր ու քէտէրէրինէ տէյիլ, անճագ
շալէն հէմ'ալ օլուր. Պիրինին հիւզիւնէ նաղար
էտէրէք անըն իլէ իթթիֆա էյլէսէք, անըն քէնտի
էլէմիսի քէնտիլէ սաղլայարաք, պիլիլ թա'ճիլ էթ-

մէմէսի իչիւն պիլգտէն իրադաշմասընը արզուլէյէ-
ճէյիլ. Ֆազաթ էկէր պիրինի ճիստէն սէվէր ի-
սէք, անըն սալթ էլէմէրինէ տէյիլ, անճագ զա-
թընտ հէմատէրա օլուրըլ, վէ անը օլ էլէմէրտէն
գուրթարմազլըլըն հօլլարընը տա տիւշիւնիւ-
րիւլ. Ախէր սէօզ իլէ, անա տօյրու ճիստէն ֆա-
զիլ պիր դալպ թաշըրըլ, վէ ֆիլիլէն իպրազը
մուհապէլէթ սախի էյլէրիլ. Քիսամիլ պիր իշթի-
րաքը ք հիսստէն մուհապէլէթ վէ չէֆգաթ հուսու-
լէ կէլիր. Իշթիրաքը ք հիսս՝ սահլպսիլ չօճուղա-
րա պիր թադըմ խայրաթիսանէլէր հաղըրլար. Իշ-
թիրաքը ք հիսս սալէսինտէ տիր քի, պիր չօգ սէ-
ֆիլ քիմսէլէր խայրխաշ զաթլարըն տէրուսինտէ
եաշարլար. Քիս'շքի Վէնսան տը Փօլ իչիւն տէնիւ-
լէն շու իֆատէ պիլգտէն չօզլարը իչիւն տէ տէնիլէ
իտի, եա'նի Վնըն գալպինտէ քէնտիսի անճագ
պիր դաշ սա'աթ եաշար իտի, պազը վազթլարտա
օրտտա ախէրլէր եաշարլար:

Իշթիրաքը ք հիսս էօյլէ պիր մուհապէլէթ պա-
ղը տըր քի, պիւթիւն մախլուգաթը եէքտիկէր-
լէրինէ խըսմար մադամընտա բապթ էյլէր. Ի-
թալիլըլար՝ «Պիր ատէմ հէր օն սէնէտէ պիր,
պաշգասընըն մու'ալէնէթիսնէ իշթիյաճ հիսս է-
տէր» տէյիլ պէյանը ք էֆքէտար էտէրլէր. Ինսանըն
կիրիֆթար օլտըլը միւթէնէվիլ՝ աշվալ, հէմտէրալիք
բուհընը ուշանտըրըր. Պու 'էօմիւն միւճա'հէտէ-
սինտէ լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ վէ ճէսարէթպախշ
պիր քէլամ, Մարասաքի սուշա պրազըլան օտուշ
վարշար միսիլլու, պիր չօգ աճը հալլէրի խօշ վէ
լաթիֆ հալլէրէ թահվիլ էյլէր. Հէմտէրալիք բուհը
սա'ատէթ վէ մուվաֆֆաղըյէթիս շարթը տըր. Իշ-
պու նէճիլ հիսսիյաթ սալէսինտէ չօզլար ճիսմանի
վէրիլանիլէթտէն վէ ախագիլ ըզգալէթտէն թախ-
լիս ի կէրիպան էյլէյէրէք, ֆազիլէթ վէ տիյանէթ
հօլլարընտ իրշատ օլուստըլար. Էկէր տիւնեա պու
նէճիլ բուհտան մա'րուլմ օլտա իտի, անըն հալի նէ՝
սէֆիլ օլուր իտի. Տիւնեատա պիր չօգ սէֆիլլէր,
էզիլմիշ գալպէր վար, ճիւմէսի տախի հէմտէրա-
լիք բուհընը պիր պաղտան մադամընտա դապուլ
էտէրլէր. Չօգ տէֆ'ա ախէրինին հիւզն ու քէտէ-
րինէ հիսսէմէնտ օլմագ ապէլ վէրմէքտէն էֆզալ
տըր. Հէմատէրա օլտն քէնտի շախսընը վէրիր իշթի-
րաքը ք հիսս բուհը պիր քէօրիւ միսիլլու ֆազիլի
գէնկին իլէ, 'ալիմի ճահիլ իլէ, վէ ճէմա'աթլարը
եէքտիկէրլէր իլէ բապթ էյլէր:

Նէֆսփէրէսթիլէր իչիւն քէնտիլէրին Պէնէ իլէ
«Էրէրէն» Պէնէ արասընտա 'ալիմ պիր կիրտալ վար
տըր. Ախէրինին սիւրուր ու քէտէրինէ հիսսէմէնտ
օլմագ իսթէյէն գալպէրտէ պու նէվ՝ պիր ֆարգ

պուլուսմազ: Նեֆափերէսթ տօյմազ պիլմէզ, վէ մահազ քէնտի իշիւն հաշար Պիր տէֆ'ա շու թա' մաքհար գէնկինլէրէ պաղընըզ վէ կէօրիւնիւզ քի, անլէր տիւնեա մալրնա նէ տէրէճէ 'արդը 'ուպու- տիյէթ էթմէքտէ տիրլէր: Էկէր սահիլ ի տէրեատա պուլուսման ճիւղէ թաշլարը ագչէյէ թահվիլ էտէ- րէք, Էնլ ի թամա'ա վէրսէն, օ' տահաւընա արդու էտէր: Էկէր պիւթիւն տիւնեայը պիր ալթուլն քիւլչէսինէ տէօքէրէք, պիր գուվլէ ի սիւրիյէ վա- սըթասըյէ սնը պիր խասիսին քիսէսինէ պրազ- սան, օ' անըն իշիւն անձազ գըսա պիր վագթ մէսրուր օլուպ, պա'տէհու «Տահա վէր» տէյիւ նիտա էյլէր: Շու մազրուր վէ շանփերէսթ ա- տէմի տէ պիր սէյր էյլէյինիզ. օլ վագթ կէօրէճէք- սինիզ քի, անըն քիպը ու զուրուրը քէնտիսին տօսթլարընտան վէ Ալլաշընտան այըրմը տըր: շանփերէսթիյի իսէ քէնտիսին էնձամը գաթլը նէֆա պէլիյէսինէ զաղուզլամը տըր: Տուրպին ի պասարընըզ պիր միւտտէթ տէ էրպապը խայր- խահան տիւնեատընա թէվճի՜ էյլէյինիզ, վէ կէօ- րիւնիւզ քի տիւնեանըն էն պէօյիւք տտէմէրի ա- խէրլէրին հիւզն ու քէտէրլէրինէ ֆի'իլէն հիսսէ- տար օլմըլար տըր: Խայրխաշ վէ ֆէտաքհար զաթ- լար՝ սահիլ ի տէրեատաքի ֆէնէր գուլէլէրինէ պէն- ղէրլէր: Անլէրին տէրուսինտէ էօյլէ պիր նէճիպ րուհ վար սըրը քի, սէմանըն մէլէքլէրի պիլէ անա հայրան գալըլար: Պէշէրլիյէթին ֆէտաքհար տօսթ- լարը թարաֆընտան աշըլմը օլան ախլապի փու- նաղար — խաթթախանէլէր, էյթամխանէլէր, վէ սա'իրլէր — էպէտիյէթէ կէօչ էթմէքտէ օլան հօլ- ճուլարը ֆէրահլանտըրը, վէ անլէրի սէմալի տի- յարա զաղուզլարլար:

Նեֆափերէսթիյին եէկեանէ տէվասը՝ իշթիրաքը հիսս րուհըն ինտանի գալպտէ մէյտանա կէթիր- մէք տիր: Մահա ինճիլի էսապար շախափերէսթ- լիյի մահվ էտէպիլի: Խայրխահանէ էտիլէն պիր ֆի'իլ իլէ վէ գուրպան իլէ տիր քի, իշթիրաքը հիսս վէ մուհապպէթ րուհը քէսպի գուվլէթ էյ- լէր: Հէր քիմէ քի զիյատէ գուրպան էթմիշ վէ զայրէթ սարֆ էյլէմիշ իսէք, օ' նիսպէթտէ անը զիյատէ սէվէրիզ: Թէճրիպէ կէօսթէրի քի, ա- տէմէր եէքաիկէրլէրինէ նէ գատար չօգ ֆէնալըզ էտէրլէր իսէ, օլ գատար տա չօգ պիրպիլլէրինէ պուղղ էտէրլէր: Պիլ'աքս, նէ տէրէճէ էյիլիք էտէր- լէր իսէ, օլ նիսպէթտէ տէ եէքաիկէրլէրինի սէ- վէրլէր: Պիր տտէմի սէվմէքլիյին էն ա'լա հօլու, անա մուհապպէթ սարֆ էթմէք վէ էյիլիք էթմէք տիր: Մուհապպէթ վէ հախօտ իշթիրաքը հիսս րուհը, գուվլէթլի վէ հէրարէթլի օլուլուլուսման,

ախէրլէրինէ տէ սիրայէթ էյլէր: Պէլի, մուհապպէթ մուհապպէթ տօղուրը: Պիլի սէվմէքլէր գաղան- մանըն եէկեանէ հօլու՝ անլէրի ճիտտէն վէ հէրա- րէթլիճէ սէվմէք, վէ անլէր իշիւն էյիլիք էթմէք տիր: Պաշգալարընա էյիլիք էտինիզ, վէ իշթէ սի- ղէ էյիլիք ի'ատէ օլուսմազ տըր:

Ինսանլարըն էն պէօյիւք տօսթուլըն, եա'նի Իսն իւլ ինսանըն պիւթիւն 'էօմրիւ ֆէտաքհարըզ րուհու իլէ տօլու իտի: Իշպու Զաթը ճէլիլ՝ Գող- գոթատա գուրպան օլմասըյա, իման էտէնլէրէ լութֆէն օլ րուհտան ինսան էյլէտի: Նէ՜ մուլթու օլ ատէմէ քի, քէնտի տէրուսինտէ պու նէվ՝ պիր րուհ թաշըր:

ՊԱՏ. ԳՐԻԳՈՐ ԱԹՄԱՃԱՆՆ

Սուրհուրը Ինճիլի քիլիսէսի վա'ըզը Վեր. Գրի- գոր Դ. Աթմաճեանըն վէֆաթը խասպէր ի միւ'էլի- մէսինի գրա'աթ էտիպ զայէթլէ միւքէտտէր օլտըմ:

'Աճիպլէրի միւլմաիլէյ՜ իլէ իլք տէֆ'ա 1888 Սեպտեմբերինտէ Մէրզիֆուստա վագը՝ Անաթօլիա գօլէճինտէ միւլաղաթ էյլէտիմ: Օլ վագթ միւլմաի- լէյ՜ գօլէճտէ Սօֆօմօր սընֆընտա պիր թալէպէ իտի: Գօլէճէ տիւխուլիմիդտէ միւլմաիլէյ՜ իլէ սընֆտաշ օլարագ պիլլիքտէ թահսիլ էյլէտիլի- միզ հասէպիլլէ, միւլմաիլէյ՜ին մատտի վէ մահէ- վի հալինէ հաղընտան աշինա օլապիլտիլմտէն, զարիուլը քիրամա միւլմաիլէյ՜ին թէրճէմէ ի հալի- նի պէյան էթմէք իսթէրիմ:

Միւլթէվէֆա ի միւլմաիլէյ՜ 'անալ Գայսէրիյէ- նին շէմալընտա վէ իքի սա'աթ պու'տը մէսաֆէ- պինտէ քես'ին էրքիլէտ նամ գասապատան Ղա- ղէր աղա նամընտա պիր Լուս. Էրմէնի օղլու ի- տի: Ղաղէր աղանըն 6 օղլան վէ պիր գըզ էվ- լաքը օլուպ, միւլմաիլէյ՜ Պատ. Գրիգոր Գիւնճիւ օղլու իտի: Պիր միւլտտէթ սօնրա Գրիգոր փէտէրի իլէ էնգարէյէ կիտէրէք, օրատա չէնտ սէնէ թիճա- րէթլէ մէշղուլ օլտուլար: Գրիգոր թապ'էն օղու- մաղա զայէթ խահիշկէր օլարընտան, Մէրզի- ֆուստա քես'ին Անաթօլիա գօլէճինէ կիրմէյէ զի- յատէսիլլէ արդու էտէր իտի իսէ տէ, ֆագըրը հալլէ- րի սէպէպիլլէ գօլէճին թա'ամիլլէ վէ թէտրիսիլլէ իւճրէթ ի սէնէվիլլէսինի թէ'տիյէտէն 'աճիզ պու- լուստըլընտան, գօլէճէ տիւխուլէ իւլմաիլի օ- լարագ մէ'յուս օլտը: Փէտէրի պու վագթլար- տա վէֆաթ էթմիշ իտի: Էնձամ թահսիլ ի'իլ- մէ օլան էշէտտ ի արդուսընտան նաշի Մէրզի- ֆուստա կիտիպ, գօլէճին տիրէթթօրը Տր. Թրէյսիլլէ իֆատէ ի հալ իլէ գօլէճտէ իշ վէրէրէք քէնտիլի գօլէճէ գապուլ էյլէմէսինի միւլմաիլէյ՜տէն իս-

թիւրամ էտէր: Միւսմախլէյն տախի անըն 'իլմէ օ-
լան սօն տէրէճէ իշթիյաղընը կէօրէրէք, թէքլի-
ֆինէ մուվաֆազաթլէ մէրգուսը գօլէճէ գապուլ
էտէր: Մէրգուս իքինճի պիրատէրի Աւետիս ա-
ղատան տախի պիր աղ մու'ավէնէթ պուլարագ,
մէսէրրէթլէ մէքթէպէ տիւխուլ էտիպ, զայրէթլէ
տէրպլէրինէ տէվամ էտէր: Մէրգուս իպթիտա գօ-
լէճին համամճըսը վէ սիւփիւրիէճիսի օլուր: Միւ-
սմախլէյն 1889տա ձինսօր սընֆընա տախիլ օ-
լունճայատէք օլ իշլէրտէ տէվամ էյլէտի: 1889տա
իսէ գօլէճին միւսպասսըր մու'ավիւրիկինէ թա'իկին
օլունսը: ձինսօր սէնէսինտէ իսէ պաշ միւ-
սպասսըր թա'իկին օլունսը: 1888տէ պիր աղ-
լամ միւստահէպէ էմնասընտա, գօլէճէ իք կիր-
տիյի վաղթ հէ կիպի հալ ու հիսսիյաթտա օլ-
տըղընա տա'իր շէօյլէ իտարէ ի քէլամ էյլէտի,
«Գօլէճէ կիրտիյիմ վաղթ 'իլմտէն պիւսապէր, թա'-
լիմսիլ պիրի իտիմ, էլպիսէճէ տախի փէթմուրտէ
պիր հալտէ պուլուսընյօր իտիմ, իք տէֆ'ա օլա-
րագ, գօլէճին պաստապարընտան Եօգարը չը-
գար իքէն, 'իլմ ի իլահի թալէպլէրինի մէշգ օ-
տալարընտա, թէմիլ սէթրէ փանթալօնլար կիյ-
միշ վէ տէրս մասալարը էօնլէրինտէ օլարագ օ-
թուրմը, տէրպլէրինի միւսթալա'ա էթմէքտէ
կէօրտիւլիմտէ, հալլէրինէ ղըպթէ էտէրէք, 'ա-
ճէպա պէն տախի պիր կիւն պու շակիրտլէրին
պուլուսընյօր հալ ու մէվգը'ա նա'իլ օլապի-
լի'րմիլիմ տէյիւ տիւլիւնտիւմ: » Միւսմախլէյն
գօլէճտէն 1891 Յուլիս 2/14տէ միւնթէնի օլուպ,
մէ'զուսիյէթ նուլթգընըն մատտէսի «Ապլ ի ինսանի
տօյամը» քէլամը իտի: Անտէն 'իլմ ի իլահի մէտրէ-
սէսինէ տիւխուլ էտէր: վէ անը տախի 1894 Սպր.
13/23տէ իքմալ իլէ մէ'զուսիյէթ տիւլիօմասընը
աիլ էտիպ, արղուսընա նա'իլ օլուր: Միւսմախ-
լէյն կէրէք գօլէճտէ վէ կէրէք 'իլմ ի իլահի մէտրէ-
սէսինտէ պուլուսընյօր միւստէթտէ, կէրէք Էէրլի
վէ կէրէք Ամէրիգալը մու'ալլիմլէրինին հիւսն ի
թէվէճճիւհինէ մաղհար օլմուշ իտի: 'իլմ ի իլահի-
տէն մէ'զուսն օլտըղընտա' անասը Գայսէրլէյլի օ-
լուպ, թուլը միւստէթտէն պէրու Մէրգիֆուստա
իլամէթ էտէն միւսթէվէֆիա Մկրտիչ աղա Միւս-
թինեանըն քէրիմէսի վէ Մէրգիֆուսն Ամէրիգան
գըղլար մէքթէպի մէ'զուսնլէրինտէն քէնտինէ միւ-
սաիպ պիր բէֆիգէ օլան Օր. Առաքինի Միւսթին-
եան իլէ թէ'հիւլ էտէր, վէ մա' ֆամիլիա մու-
վազաթէն վէգիր Բէօֆրիւ Ինճիլի քիլիսէսի-
նէ վա'ըղընա կիտիպ, չէնտ մա' օրատա չա-
ւալը, վէ Զիլէ Ինճիլի քիլիսէսինտէն վա'ըղըն ի-
չիւն կէլէն տա'վէթէ ինսպլէթէ 1891 սօն պա-

հարընտա մա' ֆամիլիա օրայա 'աղիմէթ էտէր:
Օրատա Յ սէնէ զայրէթլէ չալընը, վէ կէրէք Իս-
լամ վէ կէրէք Խրիսթիյան հէր սընֆ էնալինին
հիւսն ի թէվէճճիւհինի գաղանը: Օրատան 1899տա
ճէմա'աթընտան մուհապլէթլէ միւֆարազաթլա
Թօգատ Ինճիլի քիլիսէսինէ վա'ըղընա կիտէր:
Օրատա Զիլէտէ քէսպ էթմիշ օլտըն թէճրիպէ-
քեարըղ իլէ, կէնճէր արասընտա Կ. Խ. չիւքէ-
թինի' թէրազընտան ճիտտի սուրէթտէ սա'յ է-
տէրէք, կէրէք Լուսաւորչական վէ կէրէք Փրօ-
թէսթանթ էփէյի կէնճէրին օլ չիւքէթէ ա'ղա
օլմալարընա վա'ըթա օլուր: Օլ զէմանլարտա'
Թիւրքիանըն պա'ղը թարաֆլարընտա թէպլէրի
պէշարէթ իչիւն տօլաշան միւսպէշլի ի շէհի Մր.
Միլար իլէ Թօգատտա միւսազաթ էտէր, վէ միւ-
սմախլէյնի վա'ղարընը իսթիմա' վէ տինտարանէ
վէ ճիտտի սա'յ ու զայրէթլինի վէ իյիսաըղ իս-
լիս սիւրէթինի միւսահէտէ էյլէտիյինտէ զիյատէ-
սիյէ միւսթէ'էսիւր օլարագ քէնտի էվլէլքի բուհա-
նի հալընա դանա'աթ էթմէյէրէք, Բապլըն իյա-
սըղ վէ իտիլա պիր գուլու օլմաղ իւղրէ, քէնտինի
ճիտտէն Գրիստոսա թէպլիմ էտիպ, քէմալը կէր-
մի իլէ իւրամէթինէ սա'յ էտէր: Անտէն սօնրա
ճէմա'աթ միւսմախլէյնի կէրէք վա'ղարընտա վէ
կէրէք սա'յ ու զայրէթ վէ մու'ամէլաթընտա պէլլի
պիր թէպլէտիւլ միւսահէտէ էտէրլէր: Կիրակի-
լէրտէ տախի միւսթէմի'ուսըն 'ատէտինտէ պէլլի
պիր թէգալիւտ կէօրիւլիւր: Պու վաղթտան
պէտ'էն, միւսմախլէյն քէլիմէնին թամմ մա'նասըն-
լա, հաղիլի պիր Բահա օլուր: 1901տէ Թօգատ
քիլիսէսինէ իսթիֆասընը վէրիւր, վէ Էաղ թա'թի-
լինի Մէրգիֆուստա կէչիւմէք իւղրէ, օրայա կէ-
լիւր, վէ աղ սօնրա Սուսնկուրու Ինճիլի քիլիսէսին-
տէն վա'ըղըն տա'վէթնամէսի գապուլ էտէր, վէ
Սեպտ. 9/22 ձիւմ'ա աղալմը մա' 'ա'իլ Սուսնկուր-
ույա վասըլ օլուր: Իքի կիւն սօնրա, — Կիրակի
կիւնիւ, Նէհմ. 2.17 այէթի իւղէրինէ միւ'էս-
սիւր պիր վա'ղ վէրէրէք, քէմալը կէրմի վէ հէրա-
րէթլէ իչինէ միւսպաշէրէթ էյլէտի: Միւսմախլէյնի
վիսուլընտա 'աճիլլէրի օրատա օլուպ, չէնտմա'հ
պիրիքտէ պուլուսարագ, սապընա սընֆտալըն-
տա քէսպ էյլէտիյիմիլ տօթլըղ 'ալապսը պու-
րատա կինէ թէճալտ օլունտու, վէ պու միւսա-
սէպլէթլէ, միւսմախլէյնի սապընքի 'էօմրիւ իլէ օլ
վաղթքի 'էօմրիւ արասընտա օլան պէլլի ֆարգ-
լարը միւսահէտէ էթմէյէ ֆուրսաթըմ օլտու: 1891
սօն պահարընտա — Սուսնկուրուտա կէօրիւլմէմիլ-
տէն թամմ օն սէնէ էվլէլ — միւսմախլէյն իլէ Թալաս-
տա կէօրիւլալիմտէ, քիլիլլէմիլ վէ քէնտինի

պէնէնէն պիրի օլմուշ կիպի կէօրմիւշ խոիմ, 1901 տէ խոէ, քէնտինի քեամիւշն ունուծմը, վէ Բապպըն միւթէվաղը՝ պիր գուլը հայրնտա պուլտըմ, Վէ պու մէշնուտըմ պիր մախֆի միւսաճէպէթ էսնասընտա պիրատէրանէ քէնտինէ պէյան էթտիլիմտէ, «էվվէթ, քէշֆինիզ տօղրուտըր, պէն օլ վազթտա տահա եէնի 'էօմրէ պաշլամամը խոիմ», տէյիւ ճէվապ վէրտի, վէ Ձիլէտէ պիր վազը'ատան միւթէ'էսսիւրէն քէնտինի Ալլահա վէ Ինճիլին իշինէ խուսուսի պիր սուրէթտէ վազֆ էթտիլինի վէ տահա սօնրա, Թօգատտա Մր. Միլարտան միւթէ'էսսիւրէն քէնտինի Բապպա վէ Անըն խըտմէթինէ նաւը վազֆ էյէթտիլինի խալխանէ նապլ էյլէտի:

Միւմաիլէյ թապէն լաթիֆէտէն հազը էտէր, վէ կէրէք սէս վէ կէրէքսէ հարէքէթ իլէ սա'իրլէրին սէս վէ հարէքէթլէրինի զայէթ թապլի'ի պիր սուրէթտէ թապլիտ էտէպլիլի խոի: Միւմաիլէյ չախիրտլիլի զէմանընտա պու խոսսէլէրինի պա'զէն 'ատի սըրալարտա տախի խթի'մալ էտէր խոի իսէտէ, սօնրատան զայէթլէ վազարը վէ թէմքինլի պիր զաթ օլմուշ օլարազ, պու խթի'տաւընը տահա զիյատէ ըուհանի մագսէտլէ—մա'նէվի հազիգաթլարը տահա միւ'էսսիւր սուրէթտէ պէյան վէ իֆատէ էթմէք մէրամըյա—խթի'մալ էտէր խոի:

Միւմաիլէյ գրա'աթվիւրվէր խոի: Քէնտի մէ'մուրիլէթինէ կարապըլը քիթապլարը՝ էզճիւմլէ, Մուսաինին, Մէզ Կրէկօրըն, Մայըրըն, Ֆինէնին, Չարըզ Շէլանըն վէ էմապլինին թէրճէմէ ի հալ վէ էտէր ի գալէմլէրի օլան քիթապլարը վէ ըիսալէլէրի մէրազ վէ տիգաթլէ միւթալա'ա էտիպ, անլէրտէն խթիֆատէ էտէր, վէ ճէմա'աթ վէ միւսաթէմի'ուհընը տախի անլէրտէն միւսթէֆիտ գըլար իտի: Խուսուսա, քիթապլարըն քիթապլը օլան Քիթ. Մուգատտէսի չօգ տիգաթլէ միւթալա'ա էտէր, վէ եէնի էօյրէնտլի հազիգաթլարը քիթապլըն քէնտընա իշարէթ էտէր, միւթէէ'սսիւր օլտուղը վէ եէքաիկէրինի թաստիզ էտէն այէթլէրին ուլթընը չըղըպ, խուսուսի իշարէթլէր վազ' էտէր խոի:

Օ տու'աքիար պիր զաթ օլմուշ խոի: Խանէսինտէ փէք չօգ տէֆ'ա կէճէ կիւնտիւղ խալլէթինէ չէքիլիպ, քէնտիսի, ֆամիլեսար, չօճուգլարը, ճէմա'աթլը վէ սա'իրլէր իշիւն սա'աթլարճա տու'ալար էտէր խոի: Հէր իշինի Բապպըն տէլալէթլէյ Անըն իրտաթլինէ կէօրէ իճրա էթմէք խթի'մալ խոի, պինա'էն 'ալէյ, պիր իշի կէօրմէզտէն, էվլէլա, տու'ա իլէ Բապպըն տէլալէթլինի թապէպ էտէր, վէ Բապպըն քէնտինի օլ իշի իճրա էթմէսինէ բաղի օլտըղընա

տա'իր տէրուհինտէ իթմինան հասըլ էթմէտիքճէ օլ իշի ետիմազ խթի'մէզ խոի: Վա'զըն էսասը քէլամընը տու'ա իլէ Բապպտան թալէպ էտէր, վէ վա'զընը տու'ա իլէ հազըրլար, վէ տու'ա իլէ տօլմուշ օլարազ մինպէրէ չըգար խոի: Վա'զընը 'ալէսսէվլէ փէք եիւքսէք փէրտէ իլէ, պէլիզանէ վէ քէմալը կէրմի վէ հէրարէթլէ իրատ էտէր խոի իսէտէ, արատա պիր վա'զընտա վէ տու'ասընտա կապալ փէրտէտէն ֆըսըլտար խոի:

'Ատէթլէրինտէ միւթէտիլ վէ սատէ խոի, թէ'ալեիւշ, էլպիսէ վէ էվ մօպիլեսարը ճիհէթլէրինտէ զայէթ միւ'թէտիլ վէ սատէ օլմաղը ի'թիյատ էթմիլ խոի: Սիւս վէ իֆրաթտան քիւլլիյէն միւճանէպէթ էտէր խոի:

Քէնտի խըտմէթ վէ վաղիֆէլէրինէ վազֆ ու հասը օլուճմուշ խոի: Բուհանի վաղիֆէլէրի խարիճինտէ օլան չէլէրէ միւտախէլէ էթմէք վէ վազթ սարֆ էթմէք խթի'մէզ խոի: Վաղիֆէսինտէ սասըզ խոի, ճէմա'աթլըն վէ սա'իր սընֆտան օլան ճէմա'աթլարտան նիշէլէրինին խանէլէրինի վէ խասթալարը սըզ սըզ զիյարէթ էտէր խոի: Չարչուտա, փազարտա, տիւքքէսն վէ մաղազալարտա միւնասէպէթինէ կէօրէ, խաչա չըգարըմը Գրիստոսը վա'զ էտէր, վէ անլէրի թէվլէյէ վէ Գրիստոսա գլաղուգլար խոի: Սուճուղուղուտա Լուսաուրչալան՝ խուսուսա Օրթօտօքս կէնճլէրտէն նիշէլէրինին բուհանիճ, ույանմալարընա սէպէպ օլմուշ խոի: Չօճուգլարըն տախի Բապպըն թէրալիյէ վէ նատիհաթընտա փէրվէրտէ էթմէյէ փէք մուգայէտ խոի: Քիւշիւք չաղարընտան պաշլալարազ, անլէրէ Յիսուսը վէ Անըն մուհապէթլինի էօյրէտիր, վէ Ալլահըն քէլամընը անլէրին թաղէ գալլինէ էքէր խոի: Վէլհասըլ, իսմի Գրիգոր (ույանըզ) օլտըլը կիպի, վաղիֆէսինտէ տախի հաքէքէ պէ Գրէքէր խոի: Պուհլար վէ էմսալի 'ալի էվսաֆը վէ ճալիպ վէ լաթիֆ թապի'աթլըյա, կէրէք քէնտի ճէմա'աթլըն վէ կէրէք իսլամ վէ Խրիսթիյան հէր սընֆ էնալինին մուհապէթ վէ հիւսնի թէվլէճճիւհինէ մագհար օլմուշ խոի: Լաքին պիլա չիւպէ, ինսանի գա'աֆ ու խաթա վէ չախի գուսուրարտան քիւլլիյէն 'արի վէ պէրի խոի ալմէք խթի'մէզ: Պիթթապի' չախի գա'աֆ ու գուսուրարը տա օլապլիլի, սա'իրլէրին խօշընա կիթմէյէն պա'զը 'ատէթլէրի պուլուճապլիլի, վէ Լաքին պուհլար, միւմաիլէյին պալատէ թա'տատ էյլէտլիմ էյի սիրէթ վէ էվսաֆ վէ 'ալի խասսիլէթլէրինի ճէրհ կա թէքզիպ էտէմէզլէր, կախօտ լէքէլէյիպ զարարտամաղար: Անլէր հէր նէ տէ օլուր իսէ օլտուղար, չու հա-

զիզաթ տըր քի, միւթէվէֆֆա ի միւմալէյ՝ սա՛յ ու զայրէթ, ճէհտ վէ տէվամ, քէնտի քէնտիյէ եարտըմ էտէրէք թէրազըր էթմէք, ինքեարը նէֆս, հիւմիյէթ վէ թէվազու՝ վէ խուլուս վէ տու՛աքեարըրզ խուսուսընտա խրիսթիյանլարա, խրիսթիյան կէնճլէրէ վէ կէնճ վա՛րզ վէ չօպանլա՛րա էյի պիր էօրնէք տիր :

Միւմալէյ՝ սըհէթի երնիտէ վէ գալի իւլ պիւնէ պիրի իտի իսէ տէ, պու եազըն վազըթ՝ լարտա Սուսկուրլուտա հիւքմ սիւրէն թիֆօ վէ սաթընճան նամ իքի խասթաղդատան աղըր սու՛րէթտէ թութուլարազ, տօզուզ կիւն եաթտըգ՝ տան սօնրա, Մարտ 6/19տա, թազրիպէն 40-42 սիննիտէ օլտըր հալտէ թէսլիմ ի բուհ էտէրէք, գէվճէ, էվլատ, պիրատէրան վէ հէմլիրէ, սէվկիւլ՝ լիւ ճէմա՛աթ վէ ճիւմէ թէ՛ալլիւզաթ վէ տօսթ՝ լարընը զարիւզ ի լիւճճէ ի մաթէմ էյլէմիլ տիր :

Միւմալէյ՝ չու սօն վազթլարտա, Եօզլատ վէ սա՛իր պա՛ղը մահալլէրտէն վա՛րզըրզ տա՛վէթ է՝ տիլմիլ իսէ տէ, ճէմա՛աթընը թէրք էթմէք իսթէ՝ մէյրէք, տա՛վէթլէրի գապուլ էթմէմիլ իտի խասթաղընտա, «Պէնի սա՛իր մահալլէրտէն վա՛րզըրզ տա՛վէթ էթտիլէր իսէ տէ, չիմտի Բապլ քէնտի եա՛նընա տա՛վէթ էտիյօր» տէյիպ, գէվճէսի, չօճուզլար, պիրատէրան վէ հէմլիրէսի վէ ճէմի թէ՛ալլիւզաթը, ճէմա՛աթը վէ Սուսկուրլընըն Իսլամ վէ ինքիսթիյան հէր սընֆ էհալիսի վէ մէ՛մուրիյն ի հիւքիւմէթ ճիւմէսինի զիքր իլէ տու՛ալար ա՛րզ էտիպ, անլէրին Ալլահն պէրէքէթ վէ սա՛լը սսմէտանիլնէ նա՛իլիյէթլէրինի իսթիւրամ էյլէմիլ տիր :

Միւմալէյ՝ իւլ պէօյիւլիւ գըզ, վէ էն քիւչիւլիւ օղլան օլտարազ տէօրթ չօճուզ Էօքսիւզ պրոպմը տըր էն պէօյիւլիւ 12 սիննիտէ օլուպ, չիմտի թալաս Ամէրիգան գըզլար մէքթէպիւտէ թա՛լիմ օլունադտա տըր, էն քիւչիւլիւ իսէ հէնուզ տէօրթ սիննիտէ տիր :

Պու միւնասէպէթլէ պուրտաճըգտա 'ամէլմանտէ վա՛րզլարըն վէ պէօյէ կէնճ սիննիտէ վէֆաթ էտէն վա՛րզլարըն 'ա՛իլէլէրինի թէ՛այլիւլէրինէ մէտար օլմազ իւզրէ թէ՛սիս վէ թէշքիլինէ ինթիյաճ հիսս օլունան իղթիսատ սանաղընըն (Խնայողական սնտուկ) պիր ան էվկէ թէ՛սիս վէ թէշքիլինէ տա՛իր իթթիհատլարըն բուհանիլէր մէճիլալէրինի նազարը տիզաթընը տա՛վէթ էտէրիմ :

Էյ ճէսուր վա՛րզ, Բապլ խատէմէսի,
Քէտէրպախչ պիզէ այրըրզ սէսի,
Լաքին չիլարէ, Հազըն թազտիլի,
Մըրըտանադսըզ միւթի՛ օլալմ :

Չէքտիլն էմէք՝ զահմէթլէր գատար,
Միւքեաֆաթ վէրսին Սէմալի փէտէր,
Պէօյէ իսթէմիլ, Իլահի գատէր՝
Պիւս իշթիքեա, միւթի՛ օլալմ :

ԱՐՄԵՆԱԿ Թ. ՏԱԼԳԱՆԱՆ

Սչը ու զայրէթ օլմադսըզ հիւ պիր էյի չէյ իճրա օլունամընլ, — էմըրսըն

Էօմիւր, նէզաքէթլի օլմայաճազ գատար գըսա տէյիլ տիր : — Բալիլըր

Հէր ԱՏԷՄ ԻՉԻԻՆ ԷԼՁԷՄ ՕԼԱՆ ՊԻՐ ՍԻԿԱԼ
(Պապ. Ե. Եմէֆիէան, Պրոսա)

«Խաղըն տէալիլնէ կէօրէ պէն քի՛միմ...
Եա սիլին տէտիլինիլէ կէօրէ պէն քի՛միմ
տէտի : Դուկ. 9. 18. 20 » :

Էվկէլա տէրխաթըր էտէլիմ քի էֆէնտիմիլին պուսիւլը իրաա էթտիլի գէման անըն իսմի 'աճայիպ միւ՛ճիլէլէրի վէ հիքմէթամիլ թա՛լիլէրի սայէսինտէ հէր սընֆ ատէմլէրէ մա՛լիւմ օլմուլ իտի :

Արղը Ֆիլիսթինին պիւթիւն էհալիսի չու եէնի դուհուր էտէն ախլազ միւտէրիսինի քիմ օլտուղընը էօյրէնմէք արզուսը իլէ քիւմէ քիւմէ ա՛նը տիլնէմէք իլիւն աղըրզ կէլիյօրլար իտի : Փազաթ նէ՛ զանն էտէրսինիլ. Յիսուսը կէօրիւպ էօյրէնմէք իսթէյէլէրին հէվիսի պիր մէրամտա վէ պիր հիսսիյաթա՛մը իսիլէր : Սիզէ ճէսարէթլէ տէրիմ քի, Խաչ : Ինթիլալ տըր քի պիր թազըմ ա՛տէմլէր անըն 'աճայիպ միւ՛ճիլէլէրի հազընտա աղըրտան աղըզա իշիտէրէք թահրիք օլունուլ, սալթ անը կէօրմէք իսթէրլէր իտի, պիր թազըմը տա տալուլ դուրնա սէսինի աղըզ, սէլիրտէն չօճուզլար կիպի, իշիտիլէն չու սէօլլէր 'աճապա նէ՛ իսիլ տէյիլ կիսիլէր իտի : սա՛իր պիր թազըմը իսէ քէօրիւ, քէօթիւլիւմ, խասթասը իլիւն 'աճապա սահիհէն պիր չարէ օլճէյօր մը տէյիլ անլա՛մազ իլիւն կիտիյօր, տիկէրլէրի իսէ մէճճանէն աճլարըն տօյուրըաղընը իշիտէրէք, գարընլարընը տօյուրմազ մէրամը իլէ Յիսուսը կէօրմէք եա էօյրէնմէք իլիւն կիտիյօրլար իտի, սա՛իր պիր սընֆ էհալի տալի Իսրայէլին իհեա օլունաճաղը էյամ եաղըն տըր 'աճապա, պու գաթ օլ կէլէճէք օլսն Մէսի՛ս մի տիր տէյէրէք էվկէլտէն ուլանըզ պուլունուլ, պիր մէ՛մուրիյէթ գալիմազ սէվտա՛սը իլէ թէշվիլ օլունուլ, վէնասըլ հէր պիրիսի միւթէնէվկի՛ թէսալվուրլար իլէ տօլմուլ կիտիյօր իտի իսէ տէ, պու պիլիլէր արասընտա Յիսուսըն զաթը վէ թէշրիֆինին 'ալ մազսէտի եալստ ա՛տէմլէրին անըն իլէ օլաճազ չախսի 'ալազա վէ

միւսնասէպէթէրի հազգընտա տիւշիւնիւ պնայսան պիր իքի ատէմ նատիրէն պուլունըյօր իտի : Ֆազաթ պունա թէ՛ ածծիւ պէթմէյէլիմ, զիրա ծն իքիւլէր արասընտա պիլէ տիւշիւնիւ պնայսան տօղրու ճէվապ վերէն պիր տանէ պուլունտու, օ տախի մին թարաֆիլլան տէլալէթ օլունմըլ իտի : Շուղէմանտա պիլէ եիւզէրճէ ատէմէրէ թէսաւտիւֆ էթմիշիւ քի Ալլահն Բէլամընը արամապ վէ էօյրէնմէքտէ, հաթթա էն չէթին այէթէրին պիլէ թէֆսիրլէրինէ աշինա օլմազ մէրազընտա պուլունմըլար, կէնիշ կէնիշ մա՛լիւմաթլար էտինէրէք, պիր նէվ՝ լուղէթ քիթապը հալինի քէսպ էթմիշ տիրլէր : Պու սընֆ ատէմէր հէր նէ գատար ինըրիսթիյան քիլիսէլէրինէ տախիլ օլմուշար իսէ տէ, Յիսուս հազգընտա չախսի մէս՝ ուլիյէթէրի վէ գասնըլարը վէ սիրէթէրի նա՛սըլ օլմալը տըր տէյիւ տիւշիւնիւ պնայսան պիր փարմազ պիլէ եօլ ալմամըլ տըրլար : Ֆազաթ էյի պիլմէլիի քի սալթ մա՛լիւմաթ քէսպ էթմէքլէ իշ պիթմիշ օլմազ, 'ասըլ էլզէմ օլան իսուսուս կէրիտէ տիր :

Մա՛լիւմինիւ տիր քի Յիսուսըն պաշ մազաէտի աա՛լիմա ատէմէրին սիգգաթընը քէնտի չախսարը իւզէրինէ չէվիրիւ տիւշիւնտիւրմէքտէն իպարէթ իտի : Էօյլէ իսէ խալգ արասընտա քէնտի զաթը հազգընտա ճէվէլան էտէն թէսաւվուրլարը պիլէրէք, չակիրտլէրինէ Կէօզ աշմազ մէրամը իլէ պուսիւալը էթմիշ տիր, Կա՛նի «Ատէմէրին տէտիւլէրինէ կէօրէ պէն քի՛մ իմ» : Պիթթապի, 'ալէմ պու եա՛ էվլէլճէ զիքը էթտիյիմիւ կիպի, քիմի ճիննէրին տօսթու տէյօր իտի, քիմի տէ չիշպօղապ վէ կէօմրիւքիլէրին հէմ կիւնա՛քեարլարըն տօսթու տէյօր իտի, հէր գաֆատան պիր սէս կէլիյօր իտի : Շիւպէնիւ ատէմէրին հէր տէտիլի տօղրու օլամազ եա, եախօտ ատէմէր հէր իշիթտիլէրինի եռմէշազ լօգուս պուլունըլ կիպի գապուլ էտիւլ եռլթմալը տէյիլ եա : Ալլահ 'աղ վէրմիշ, վիճտանըն վէ 'աղըն իլէ մատտէյի մուհաքէմէ էտէրէք վէզն էյլէ, իսթի՛մալ էթտիյին 'աղլի վէ մանէվի թէրազին, տիրհէմին վէ արչընըն 'էօղրլիւ օլմասըն, թա քի հիւքմիւնտէ եանըլմայսարն : Էլին զաննը, էլին էօյլիւսիւ, սէնին իգալընտ օլմասըն, սէն քէնտի պասիրէթինի վէ իգթիտարընը, վիճտանընը իսթի՛մալ էտէրէք, մէսէլէյի էյի անլա, անտէն սօնրա պիր գարարըն օլսուս, զիրա պի թաւաֆ տիւշիւնճէ, պի թարաֆ մուհաքէմէ գօլայ գօլայ պիլի կանըլը ատըմ ալմաղա պրագմազ :

Ատէմէրտէն նիշէլէրի Բիթ. Մուգ.է իթիրազ էթմէքտէ տիրլէր : Անը զամիր ի խալիս իլէ թէֆթիշ էտիւլ տէ ճիտտէն միւսնասէպէթսիւ պիր թէր-

թիւ պուլտըղլարընտա՞ն մը միւթէրիւ պուլունընըյօրլար : Խայր. սէպէպի պու տէյիլ տիր. անճազ քէնտիլէրին Բ. Մուգ.է ուշմալըպ, անը քէնտիլէրինէ ուշտուրմազ իսթէմէլէրինտէն իլէրի կէլիյօր : Պու հալտէ օլանլար տօղրու զանն վէ գանըլ թէշքիլ էտէպիլիլլէր տէյիւ քի՛մ ինանըր : Սա՛ր պիր թաղըմ ատէմէր վար քի ալապի 'էօմրիւ սա՛րլէրտէ արալըպ միւսնասէպէթսիւ ֆի՛լլ սահիպլէրինի զէմմ վէ թապպի՛ էթմէքտէ տիրլէր : Վազա՛ա մէզմուս պիր ֆի՛լլ թապպի՛ օլունմալը քի, սա՛րլէր իպրէթ ալսընլար, օլ պիրիսի տէ մէպէքլէնտէն ռուճու՛ էյլէսին, պու հազգ տըր : Ֆազաթ հէր չէյին պիր տէրէճէսի վէ միւսնասիւթի վար, քեաֆի քի մէս՛էլէ վէ մէպէք գարչընտաքինին մա՛մուրիյէթի իշիւն օլսուս, լաքին քէնտի 'էօմր վէ ախաղալընը թահթը նաղարա ալմալը ունուտըպ տա, սալթ սա՛րլէրին 'էօմրլէրինի էլէքտէն կէլիլէրլէրին իսլահ օլմալարընտ ապա իւմիտ օլունմազ, զիրա լաշէ եէյէն գարղա պուրնուսը սիլմէք իշիւն փաք եէր արատըղը կիպի, չօղար քէնտի լէքէլէրինի թախֆիթ իշիւն սա՛րլէրի լէքէլի կէօսթէրիլէր : Պիր թաղըմ պիշարէլէր տախի, «Պէ՛ ատէմ, էն էյի տէտիլինիւ ֆիլան 'աղիւ եախօտ եպիսկոպոս վէ վա՛ըլ տէյիլ մի, անլէրտէ տախի չու վէ չու գապահաթլար վար տըր, տէյէրէք, քէնտիլէրինի թէպրիյէ էթմիշ սայարլար : Ֆազաթ գարղա՛ պուրնուսը փաք եէրէ սիլլապ, անը լէքէլէմէսիլլէ քէնտի թապլի՛աթընը թէպտիլ էթմիշ օլմուս մը : Միւսրիմին ռէֆիգի չօղալմասը իլէ ճիւրմիւնտէն թէպրիյէ օլունմըլ սայըլը՛ր մը : Խայր :

Իշթէ Յիսուս պու հալլէրի պիլէրէք, ախաղ թա՛լիւմին էն եիւքսէք զիրվէսինտէ տուրուպ, հէր չախսըն ֆիքրլինի քէնտի չախսի զաննլարըվէ մէպէքլէրինին իւզէրինէ չէվիրիւ, զիրա ատէմէր տիւնեանըն ախաղի իսլահաթընը 'ուսուսիլէթտէն պէքլէր իքէն, չու նաղարէթլի թա՛լիմ իլէ էօյրէտիր քի թէհղիւլի ախաղ ֆէրալէրտէն վէ չախսարտան պաշլալըպ 'ուսուսիլէթթէ 'աքս էտէր : Սա՛րլէրին 'էօմրիւնիւ մուսիւնէլէ էթմէքլէ, էյի 'էօմրիւ լապիտ տէյիլ իսէք, պիլէ հիշ պիր ֆա՛լտէ էթմէլ, եախօտ Բիթ. Մուգատտէս 'ալէյհիտէ պուլունմաղլա քէնտիմիլի իսլահ էթմիշ վէ տօղրու թէսաւվուր թէշքիլ էթմիշ սայըլմաղըլ, զիրա էյի պիր այնէ չիրքին պիր ատէմի կիւղէլ կէօսթէրէմէլ, անճազ օլան հալ նէ իսէ հէման անը կէօսթէրիւ, Պէօյլէճէ Բ. Մուգատտէս պիլլիմ ախաղի հալիմիլի կէօսթէրէն պիր այննա կիպի տիր, էկէր չիրքինիլիմիլի իգհար էտէր իսէ՛ նէֆսիմիլի

աղըր կէլիպ սէ անայը գըրմայալըմ, գիրա անա գըրըլա ալիլէ չէքլիմիդտէ հիչ պիր թէպտիլաթ ումազ, հալ նէ իսէ հիւսնիւմիդ հէման անյի գալըր :

Նազլ օլունըր քի Աֆրիգալը պիր գըղա միսիօնէրլէր պիր անա աթիլյէ էթմիչլէր : Մէր-գոլմէ պէտէվի օլմաղլա 'էօմրիւնտէ հիչ անա կէօրմէմիչ օլտըղընտան, քէնտի չէքլի հազըղնտա պիսապէր իտի : Փազաթ քէնտի հիւսնիւ հազ-գընտա զայէթ պէօյիւք գիւլիւմիւ վար իտի : Պիր կիւն անայա պազտըղընտա կէօրտիւ քի իչ քէնտիին զանըր կիպի օլմաղլա պիլ'աքս չօգ չիր-քին տիր : 'էօղրիւ անյէտէ պէլլէյէրէք թութուպ անը գըրմըչ սըր : Նէ՞ զանն էտէրսնիդ, անա գը-րըլմաղլա անըն սիւահ սիմասը, գալըն տուտաղա-րը, պիչիմիդ էնտամը կիւզէլլիյէ թէպտիլ օլտո՞ւ մը . խալը, պէօյլէճէ ամէլ վէ էվսաֆը ֆէնա, նէֆս-փէրէսթ, հէր նէվ՝ ըէզալէթէ միւպթէլա ատէմ-լէր, ինճիլին ախլազի թա'լիմլէրինի օգուտըղալըր կիպի, էօղրիւ քէնտիլէրինտէ արայաճազ եէրինէ պիրտէն Բ. Մուգ.տէսին ախլազի թա'լիմլէրի իւզէրինէ հիւսնում էտիպ, էնի փէչինէ ուչ-մազ ի'թիրաղլար իլէ անը գըրմազ վէ ճէրն էթ-մէք իսթէլէր : Պու կիպի մէսլէքտէ տէվամ է-տէնլէրտէ ախլագճա պիր թէպտիլաթ օլապիլի'ր . իսայր :

ԲԻԼԻՍԵԼԵՐՏԵՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Գոյալը. Պուրատը՝ Մ. 'Աղիլին 2 սա'աթ ճէնուպընտա ապու հալասը խօչ վէ մէյվէտար պաղչէլէրլէ մուհաթ պիր գարիլյէ տիր : Թազըի-պէն 250 խանէյի չամիլ օլուպ, պուշլարըն 90ը ֆրօթէսթանտըր : Էհալի 'ալէլ 'ուսում ֆէհմիլ վէ իչիլըզար տըր : Հալը հազըրտա 'ուսումի մէչըու-լիլէթլէրի գըրա'աթ իսէ տէ, արալարընտա 7-8 նէվ՝ սէն'աթ տախի ճարի տիր : Պունտան 10-15 սէնէ էվլէլէ գատար պուրատը տապաղըրդ վէ մէչին թիճարէթի ճիհէթիլլէ պու հալալիտէ մա'լիւմ պիր մահալ իմիչ : Մէրվէթլէրի տախի էլ-պէթթէ օնա միւթէնասիպ օլմուչ տըր : Փազաթ չիմտի օլ սէն'աթ վէ թիճարէթ սայքի քիամիլէն խիթամա էրմիչ տիր :

Պուրատա թա'լիմ ու թէրպիլյէյէ վէրիլէն է-հէմթիլլէթ պիր չօգ գարիլյէլէր վէ հաթթա պաղը չէնլէր իչիւն չայանը իմթիսալ տըր : Լուս-լա-րըն պիր օլլանլարա վէ պիր տէ գըղլարա մախ-սուս իքի մէքթէպլէրի օլուպ, 3 մու'ալլիմ վէ պիր մու'ալլիմէ հէտիլլէ իատրէ օլունուր : Փրօլա-

րըն տախի պիր մու'ալլիմ վէ պիր մու'ալլիմէ թա'լիմ իտարէսինտէ նիսպէթէն տահա զիյատէ մունթազամ իքի մէքթէպլէրի վար : Գաթօլիքլէր տախի քէնտի հալարընա կէօրէ պիր մէքթէպէ մալիք տիրլէր : Պու քէօյտէն՝ պիր գալը Լուս. օլ-մազ իւզըրէ, 20տէն զիյատէ կէնճ օլլան վէ գըղ-լար Եփրատ գօլէճինտէ վէ չիւ'պէլլէրինտէ թահսիլ ի 'լիւմ էթմէքտէ տիրլէր : 5-6 կէնճլէրի տախի մէ-զուն օլմուչ օլուպ, անլէրտէն պիրի վեր. Ա. 2. Եղոյեան տըր :

Պու սէնէ պուրայա 4 էրմէնիճէ, 1. Թիւրքճէ, 1 չօճուպար Ա.է.ա.թէրի, 1 Արէ. Մահալ, 1 Լոյ (Ա. մերկիւն), 1 Լոյ (կրօնաթերթ), 1 Ե.ա.լի, 1 Մահալ-թէլ էֆէթար ճէրիտէլէրի կէլմէքտէ տիր : Խը-րիսթիյան կէնճլէրէ մախսուս պիր տէ քիւթիւպ-խանէ վար տըր :

Եփրատ գօլէճի մու'ալլիմլէրինտէն պա'զըլար վազթ վազթ պուրայը զիյարէթ էլլէյիպ, ճէմա'ա-թա 'լիմի վէ ախլազի միւֆիտ նութղար իրաա էլլէյէրէք միւսթէմիուը զայէթլէ մահզուզ վէ միւնէթտար գըլարլար :

Պուրատա Լուս-լարըն պու կիւն պիր տանէ պիլլէ Կահանայը Կօգ տըր : Բիլիսէնին կիւն հիւքմիւ ալինինի մէքթէպլին մու'ալլիմի իճրա էթմէքտէ տիր : Բուհանի հալ մուճիպ ի էսէֆ տիր :

Գաթօլիք քիլիսէսինտէ տախի հալ 'անյի օլուպ, անճազ Կիրակի կիւնլէրի Մ. 'Աղիլտէն պիր բա-հիպ անը զիյարէթ էլլէմէքտէ օլուր :

Պուրատա Ինճիլի իլին պիտայէթինէ 40 սէ-նէտէն զիյատէ օլմուչ տըր : Պու միւստէթ զար-ֆընտա չալըչան բուհանի խատէմէլէրտէն պալը-ճալարը վեր. Մ. Բարակեան, վեր. Ա. Թօփուզ-եան վէ վեր. Ա. 2. Եղոյեան օլուպ, անլէրին իւ-չիւ տախի պուրատա յեհաթթէլ օլմուչար : Բապ պ անլէրին վէ պաչգալարըն տախի էմէքլէրինի միւս-միր գըլըպ, էլիէվմ պուրատա 145 ա'զալը, պէօ-յիւք վէ ասըմսըզ (անկախ) պիր Ինճիլի քիլիսէ մէվճուա տըր :

Շու սօն պիր գաչ սէնէլէրտէ վաճըսըզ գալ-մալարը սէպէպիլնտէն բուհանի հալճա թէտէն-նի վաղը՝ օլմուչ իսէ տէ, բուհանի հա-յաթ քիւլլիլէն զա'իլ օլմուչ՝ տէյիլ տիր : Պու քիլիսէտէ մին զայր ի լիյաթթ չալըչապ իւզըրէ, 'ա-ճիլլէրի տա'վէթ օլունմուչ օլուպ, 7 այտան պէրու բուհանի իչ իլէ մէչըու պուլունմազ-տա իդ : Ճէսարէթախիլ բուհանի ահվալ էքսիք տէյիլ տիր : համտ օլուն :

Հալը հազըրտա էն պէճիա իլլէրիմիդտէն պիրի

պիր 'իսլամական' ինչպիսի տրբ: Պու խուսուսու-
տա սպտեմնէ գարիյունա մա'լիւմաթ վերլումիշ օլ-
տուղընտան, պուրատա անտէն սարֆը նազար
էտէրիզ: (Ա.Ե. 3 Նօ.): Անճաղ պու պապտէ
հէտի իշթիրաքլարընը թալէպ էյլէմիշ իտիյիմիզ
քիլիսէ վէ տօսթլարմըղըն օլ 'աճիզանէ թալէպի
լութֆէն տէրթաթըր էյլէմէլէրինի խասսէթէն ար-
զու էյլէրիզ:

Ս. Յ. ԵՔՄԵՔԵԻՆԱՆ

Ձեռնագրի մէջէն բնական. Թաղարիպէն 14-
15 սէնէ մուգատտէմ թէմէլի վազ' էտիլիպ, շու-
սօն պիր դաշ սէնէ գարֆընտա միւնաթաղ պիր
հէյ'էթէ գօնուլան քիլիսէ պինտմըղը թախսիս էթ-
մէք շէրէֆինէ պիղի լալըզ գըլան Ալլահա չիւքը
օլտուն:

Թախսիս խըտմէթի 1907 Փետր. 17-է միւսա-
տըֆ Կիրակի կիւնիւ սա'աթ Ծտա իճրա գըլընտը:
Խըտմէթի մէզքիւրէյէ էօզէրլի ճէմ'իյէթի տախի
էզ տիլ ու ճան իշթիրաք էթմիշ օլուպ, թաղարիպէն
300 նուֆուստան իպարէթ պիր գալապաղըզ հու-
զըրլէրի իլէ պիղի միւշէրլէֆ գըլաղլար:

Վեր. Մր. Ձեմպըրը, Վեր. Պետրոս Թօ-
փալեան վէ Յակոբ աղա Տօնապետեան պու-
մագսէպէ 'Ատանատան թէշրիֆ էթմիշլէր իտի:
Վեր. Պետրոս Թօփալեան Մատթ. 16. 18-ի է-
սասը քէլամ իթթիթաղ էտիպ, վազթա միւնա-
սիպ միւ'էսսիր պիր վա'զ վէրտի: Թախսիս տու-
'ապը Վեր. Մր. Ձեմպըրը թարաֆընտան արզ է-
տիլտի: Խըտմէթին պիր գըլամը տախի պիր չօ-
ճուզ վաֆթիլլինտէն վէ 'Աշա ի Բապպանի իճրա-
սընտան իպարէթ իտի: Պու ճէմա'աթ արասընտա
Վեր. Խաչեր Ճանպաղեան, Տէլիպէյեան էֆ., Վեր.
Գեորգ Գասարճեան, Վեր. Կարապետ Բէթէն-
ճեան, Վեր. Կարապետ Յարութիւնեան, Վեր.
Յակոբ Բէշիշեան, Վեր. Պիլէզիքճիեան, Վեր. Թօր-
եան վէ էմսալի զաթլար բուհանի իշտէ իշլէմիշլէր
վէ վա'զ էթմիշլէր տիր:

Պու գարիյէտէքի Ինճիլի իշի իլէրի կէօթիւրմէք
իշլան էվիլա 'Այնթապ Ինճիլի ճէմա'աթընտան
պա'զը զաթլար ազէճէ մու'ավէնէթ էթմիշլէր,
սօնրա տա 'Ատանա Ինճիլի քիլիսէսի կարտըմ' էյ-
լէմիշ տիր: Շիմտի պու ճէմա'աթ 'Ատանա քիլի-
սէսինին պիր չիւպէսի մագամընտա մէվճուտ տըր:

Ձեօքմէրըլմէն

ՎԱՐԴԱՆ ԵՐԱՆԱՆ

Նէվէհը. Ի. Յ. Խարիուլթուեան էֆ. շէհր ի
մէզքիւրտէքի էրմէնի ճէմա'աթընտան բուհանի հալը

հազըրնտա մա'լիւմաթ վէրիւ: Լուսաւորչախան
ճէմա'աթը զատընլարընտան պա'զըլար հէր Փէնճ-
շէնպիհ կիւնիւ եկեղեցի տէրուհինտէ իճթիւմա է-
տիպ, Բիթ. Մուգ. տէն միւթալա'ա էտէրլէր, բուհանի
իւհիլէր թէրէնիւմ էտէրլէր վէ պիրպիրինէ բու-
հանի նաոհա'աթլար վէրլէր: Պու իճթիւմ'ալար
քահանայ հայրլարըն միւսա'աթէսիլլէ Հոէփալմէ հա-
նըմ Աղաթեանըն տէլալէթի թաշթընտա իճրա է-
տիլմէքտէ տիրլէր: Պու բուհ. ճէմ'իյէթլէրտէ
պազէն քահանայ հայր վէ սա'իր միւսաֆիլլէր տա-
խի նաոհա'աթ էտէրլէր:

Փրօ. ճէմա'աթ 25 խանէ գատար օլուպ, վա'ըզ-
լարը Պատ. Գրիգոր Գրգրեաշարեան եազընտա
խաթիֆասընը վէրմիշ տիր:

Պու շէհրտէքի Բուժ ճէմա'աթը արասընտա Ին-
ճիլի իշ թէրազըր էթմէքտէ օլուպ, պուշլարտան
էֆթիւմաքի էֆէնտինին մախտուլարը Տիմօն էֆ.
Նէվիշէրտէ վէ Նիզօլաքի էֆէնտի Ագաարայտա վա'զ
էթմէքտէ տիրլէր:

Սէլէնի հանըմ Փիլիպպոսեան. Թալա ստան Վիր
Միպար Մնչիրեան եազըյօր քի. — «Սէլինի հանըմ
Փիլիպպոսեան Թալա Ինճիլի քիլիսէսինին շէմ-
մասը պուլուսան Իսթիլ աղա Սընանիտիսին քէրի-
մէսի օլուպ, 1873 Մարտ 12-տէ թէվէլլիւտ էթ-
միշ, Թալա գըզլար մէքթէպինտէ պիր դաշ սէ-
նէ թահսիլ էտիպ, անտէն հատիգէ ի սիւպեան
մու'ալլիմէլիյինէ հազըրլանարազ, 2-3 սէնէ դա-
տար մուվաֆֆադիյէթլէ իշլէմիշ. 1900 Ապրիլ
այընտա, Մանուկ էֆ. Փիլիպպոսեան նամ կէնճ
պիր վա'ըզ իլէ թէ'էհիլ էտիպ, 4 սէնէ գատար
զէվճի իլէ պիրլէքտէ Նէրէ Պագան, Գարաքէյ
վէ Սիլլէ նաման մահալլէրտէ պուլուսըդ իշլէ-
միշ, մէզքիւր մահալլէրտէ հիւսն ի թէ'սիր պը-
րազմըն տըր: Խուսուսա Գարաքէյտէ Ինճիլի
իշ էէնի պաշլամագտա օլտուղընտան թալէն
զուհուր էտէն պիր չօք միւշքիլաթա թաղլա իլէ
տալանմըզ վէ զէվճինէ էն էյի պիր մու'ինէ օլմուշ
տըր: Մէրգուլմէ աղըր պաշլը վէ էվ իտարէսի պի-
լէն պիր հանըմ օլտըրը կիպի, անը պիլէնլէր ա-
րասընտա միւ'մինէ վէ էհիլ թաղվա պիր գատըն
տէյիւ մա'լիւմ օլմուշ իտի: Սէլինի հանըմ 1905
սէնէսինին սօնընա տօղրու, Սիլլէտէ գալպ խաս-
թաղընտա տիւշար օլմուշ վէ իքի օղլան չօճուզ-
լարըյէ Թալա սա'աթտէթ էթմիշ իտի: Ձէվճինին
Նիւ Եօրքա 'աղլիմէթի իւզէրինէ, պիր դաշ այ
սօնրա պիր գըզ էվլատ տահա տիւնեայա կէթիւր-
տի: 1906 Սեպտ. 21-տէ իքինճի օղլու վէ 22-տէ
գըզը պիրպիրի ագապինտէ վէֆաթ էթտիլէր: Մէր-
գուլմէ պուշլարտան միւթէ'էսսիր օլարազ 'իլլէթի

տահա զիյատէս վէտամէթ քէսպ էթտի, վէ նիհա-
յէթ Գրիստոսա օլան իմանընա տա՛իր խօշ քէ-
լամար թագրիբ էտէրէք, 1907, Յունւ. 10տա վէ-
ֆաթ էյլէմիշ տիր:

ՄԻՊԱՐ Ե. ՄԱՆՁԻՐԵԱՆ

Կէֆէէ. Կէմէրէք հազարնտա վէեր. Բ. Տօնիկեան
էֆթարաֆընտան աթիւղ զիքր մա՛լիւմաթ վէրլիմիշ
տիր Գարիյէ ի մէղքիւրէ 1,200 խանէյի հալի օլուպ,
պու հազընլարտա գազա միւտիթիյէթինէ թէր-
ֆի՛ր էտիլմիշ տիր: Էհալի էվվէլէրի իշ իշիւն գա-
րիյէտէն տըշարը չըգմազ իքէն, չիմաթի թիճարէթ
իշիւն սա՛իր մահալլէրէ կիտէնլէր էքսիք պուլուն-
մամագտա տըր: Էհալի իսպը իմալ էթմէքիյի էօյրէն-
միշ օլուպ, իսպլի տէ եռմուրթա ախիզ ու ի՛թասը
իճրա օլունմագտա տըր: Եհազընլարտա 300 լիրա
մէսարիֆլէ միւքէմմէլ վէ միւքէլէֆ պիր հիւքիւմէթ
գօնաղը ինչա էտիլմիշ, վէ 2,000ի միւթէճամիլիզ պիր
իզտիհամ հոգուրընտա պինա փէք մութանթան
պիր սուրէթտէ րէսմէն քիւշատ էտիլմիշ վէ օլ
միւնասէպէթլէ թէմատի շօմր ի Փատիշահի ի-
շիւն տու՛ալար 'արզ էտիլմիշ տիր: Մէղքիւր գօ-
նաղըն էմրի ինչասընտա վէ րէսմ ի քիւշատ զիյ-
նէթինտէ միւտիր Մուսթաֆա էֆէնտինին հիմ-
մէթլէրի շայան ը թաղտիր ու թահսին պիր տէրէ-
ճէտէ օլմուշ տըր: —Շիմաթի Կէմէրէքտէ 3 լուս.
վէ 2 Փրօ. մէքթէպլէրի պուլունուպ, Խրիսթիյան
էհալի արասընտան 'ալի մէքթէպլէրէ վէ գօշէճլէրէ
կիտէնլէր տէ էքսիք պուլունմամագտա տըր: Կէ-
մէրէք մէքթէպլէրինտէ 350-400 օղլան վէ 120
գատար գըղ շակիրալէր պուլունմագտա տըր:

ՊԻՐ ՏԵՆԻՁ ԳԱԶԱՍԸՆԸՆ ՊԻՋԼ ՎԵՐՏԻՅԻ ՏԵՐՍԼԵՐ

Պու կիւնլէրտէ Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգանըն ի-
քի պէլի չէհլէրի արասընտա եօճու նազլ էտէն
վաթիւրարտան պիրի կէճէլէյին տիկէր պիր կէմիյէ
շարիւլարազ պիր գաշ տաղիգէ գարֆընտա գարգ
օլուպ, նիչէ ֆամիլիալարը եաս ու մաթէմէ կի-
րիֆթար էտէրէք, նիչէ մասուլարը էօքսիւզ վէ
նիչէ գատընլարը տուլ պըրագտը:

Մէղքիւր գազաւտան գուրթուլան պիր գաշքիմ-
սէլէր. օլ սօն տաղիգէլէրտէ տէրեանըն գուսուր-
ղանլընը, հալանըն սօղուգըլընը վէ հէր թա-
րաֆտան թախթա փարչալարընա սարըմըշ օլան
քիմսէլէրին, «Աման, իմտա, պիզի գուրթարըն»
ֆէրեսալարընը փէք տիլսուզ պիր սուրէթտէ
վաաֆ էթմիշ իսէլէր տէ, պիզ անլէրտէն սարֆը
նազար իլէ վուգու՛ պուլան պիր իքի վազըմար

տէրմիյան, վէ անլէրին պիզ վէրէճէյի տէրսի զիքր
իլէ իքթիֆա էտէճէյիլ: Պու ֆէլաքէթտէն
գուրթուլանլար իքի եօլտա գուրթուլունլար.
պիրինճիսի 20 գատար քիմսէլէր վաթիօրըն կէօյէր-
թէսինտէ պուլունան գաթիթանըն օտաւընա կիրմիշ
օլտուգլարը հալտէ, թէսատիւֆէն վաթիօր պաթար
իքէն պու գըսմ պէօյիւք պէտէնտէն ալըրըպ սու-
յուն եիւզիւնտէ գալար վէ սա՛աթլար իլէ տալղա-
լար իւղէրինտէ սիւրիւքլէնտիքտէն սօնրա, էնճամ
պիր եօճու կէմիսի անլէրէ թէսատիւֆ էտիլ, մէղ-
քիւր օտաւտա պուլունանլարը կէմիյէ նազլ էյլէտի
Տիկէր եօլտա գուրթուլանլար իսէ վաթիօրըն քէնա-
ընտա թէհլէքէ վազթընտա գուլանլըմազ իշիւն
գօնուլմուշ օլան գալըզլարա պինիպ, պաթան վա-
փօրտան իրազլաշտըլար: Պու սօնրաքիլէր չօգ
միւ՛էսսէր օլմալըպ, սույուն սօն տէրէճէսինէ
եազըն օլան տէրեանըն ալըզընտան լիմանա էրիշ-
մէզտէն եա պիր եարարմ եէթիշմէզտէն չօզլարը
սօնուպ էօլտիւլէր: Մէղքիւր եօլտա գուրթուլան-
լարտան պիրի քէնտի պաշընա կէլէնի շու եօլտա
թա՛րիֆ էտիյօր:

«Պուլունտըլըմ գամարատա պիր ինչիւն (եէր-
լի Ամէրիգալը) պուլունուպ, գըսա միւտտէթտէ օ-
նուն իլէ տօսթ օլտուլ, վէ գազանըն վուգու՛
պուլտըլը տաղիգէտէ անիտէ ճան գուրթարանը
կիլինէրէք, պու տօսթուլմա տախի կիլինմէսինի
վէ արտըմճա կէլմէսինի թախթիյէ էթտիմ իսէ տէ,
էհէմիյէթ վէրմէտի, միւքէրէրէն սէօյլէտիմ, իգ-
տամ էթտիմ, հալաթը իշիւն րէճա էթտիմ, լաքին
սէրթ պաշըգ էթտիլինի վէ վազթըն նաֆիլէյէ գայ՝
օլտըլընը անլատըլըմտա էսէֆ իլէ քէնտիսի հէլա-
քա թէրք էտիլ, պէն կէօվէրթէյէ գօշտուլմ:»

Տէմէք հաճէթ մի քի պիր քիշինին եանլըշ
մէպէքընտէն չէվիրիպ, անը թարիգ ի ֆազիլէթէ
իրշատ էթմէյէ չալըշան չօպանըն, մուլալիմին,
վալիտէյին, տօսթըն վէ հաթթա Բուհ իւլ Գուտ-
սըն ճէհալէրի ճիւլմէթէն պօշ վէ ֆա՛խտէսիլ տիր,
էկէր անտէ անլէրին տիլմէյէ պիր մէլ, եա իշ-
թիւտազ եօգ իսէ: Վազթ գըսա օլուպ, գէմինի
րէհալէլէր պրագըպ, քէնտի տիկէր վազիֆէլէ-
րինէ գօշարլար, սէմալի րէհալէր իսէ «կիւ-
ճէնիլ»:

Նազլիյէթի տէվամ էտիլմ. «Էօմր գուրթա-
րան գալըզլարտան պիրինէ սըշարըպ, մէյտանտա
եարարմա միւհթամ օլանլարտան գալըզըն իլինէ
պիրէր իքիշէր ալտըմ: Տահա գալըզըն իլինտէ
պիր գաշ քիշի իշիւն եէր վար իտի. լաքին գալը-
զըն իլինտէքիլէր քիւրէյի չէքիպ, վաթիօրտան ա-
լաղաշմաղա պաշտտըլար, օլ էսնատէ վաթիօր

տէրեանն տրպինէ Էնտի: Ֆազաթ գայըղմըղ-
տան պիր գաչ եարտա էօթէտէ պիր խաթուն
թախթա փարչաւնա սարըմըչ, կեանտա պիր
պաթըպ չըգմագտա, վէ հէր սուլըն երւզիւնէ
չըգտըղընտա, «Աման, պէնի տէ խէլաս էտին»,
տէյիւ նիտա էթմէքտէ իտի: Գիւրէք չէքմէքտէ օ-
լանլարա րէճա էթտիմ վէ ճան ու երւէքտէն
Ֆիղան էտէրէք, շու խաթունը տախի գուրթարա-
լըմ տէյիւ հալլարալըմ, վէ լաքին ճիւմէ րէճա
վէ իզտամլարըմա րաղմէն, շու նէֆսիէրէսթար-
գատաչլարըմ օլ խաթունը տէրեանն ազըղն
տաղլարալըմա թէրք էտիպ, սալթ քէնտիլէրին
սէլամէթինի արայարագ քիւրէքլէրինի վուրարագ
արաչլարալըմ: Օլ սէս իսէ հալա գուլաղըմտա
չընտամագտա տըր: Լաքին կիւն աղարմագտան
ճիւմէսի տախի քէնտի նէֆսիէրէսթիլէրինին
էճրինի ալալըար, չէօլէ քի Ֆէնէր գուլէսի կէօ-
րիւնտիւլիւ տագիւգէյէտէք պէնտէն մա'տա անճագ
պիր տանէսի սաղ գալմըչ օլուպ, օ տախի սօղուգ-
տան օլ գատար միւթէ'էսսի օլմուչիտի քի, «Ար-
թըգ պէն պու հալէ տայանամամ» տէյէրէք, ճէ-
պինտէն պըչաղընը չըգարտը, վէ պօղաղընա
եէրլէշտիլէրէք, ճանսըգ վիւճուտի տիկէր սօղուգ-
տան տօնմուչ օլանլարըն ճէսէտլէրի իւզէրինէ
տիւշտիւ:»

Հէր հանկը պիր կիւնահը միւթալա'ա էլլէսէք
կէօրէճէյիւ քի ճիւմէսինին քէօքիւ եա անասը
նէֆսիէրէսթիլէք, եա'նի պէն, պէնի' Խայըմ, պէնի'
Բէյֆէ, պէնի' Բէսէ, պէնի' հայալըմ վէ պէնի' Դոսթո-
ղմտան իպարէթ տիր:

Թապի'աթ իսէ պաղատէ մէղքիւր գայըգ տօ-
լուսը նէֆսիէրէսթիլէրին իւճրէթինի կիւն ա-
ղարմագտան վէրտիլի միսիլիւ, տա'իմա պէօլլէ-
լէրին էճրինի վէրմէղ իսէ տէ, նիհայէթ մուլթ-
լագա վէրէճէք տիր: Պու նէֆսիէրէսթ վէ խօտ-
պին թապի'աթլարըմըղըն նէթիճէսի օլարագ,
տիւնեանն պէրէքէթլէրինին քէյֆինի չըգարմա-
յօր իսէք, գուսուր քի'մին տիր, հարամ հէլպ
սէրվէթ էտինիլի տէճնէր: «Պու նա'սըլ նախօչ պիր
տիւնեա, սէրվէթ տէ եղտըմ, եինէ մէսուտ տէ-
յիլիմ» տէյիւ շէքվա էտէրիւ: Վա'յ պուտալա,
սանա քի'մ տէտի քի սէրվէթ մէսուտ էտէր, քի'մ
տէտի քի սէրվէթ տէրուինտէն կէլէն «նէֆսիէ-
րէսթիլէք էթտին, պու հագգ տէյիլ իտի» տէյիւ
կէլէն սէտայը պաթրրապիլի: Տօսթլար էտինի-
լիւ, լաքին տօսթլարըմըլ իլէ խօտպինտէն մու-
լամէլէ էտէրիւ:

Մէս'ուտ օլմագ իսթէ'րմիսին, պիր սա'աթ էվ-
վէլ կէմի եօլտաչը օլտըղըն իտիլալտան պաչ-

լայարագ, հէր էլլին եէթտիլինէ ինճանիլէթ կէօս-
թէր, էյիլէք էլլէ:

Մէղքիւր կէնճ զիւր էտիյօր քի, գայըղա ա-
տէմ ալմագ վագթը կէչտիլքտէն սօնրա տիկէր
արգատաչլարը քիւրէք չէքմէյիպ տա'իմա թօփ-
լանըպ պիւզիւլէրէք քէնտի քէնտիլէրինի սօղուգ-
տան մուհագագայա շալըշտըար, քէնտի իսէ
քիւրէքլէրի էլլինէ ալարագ պիւթիւն կէճէ տէր-
եանն սաղլարըլ իլէ կիւրէշտի: Իշթէ սահիլի
սէլամէթէ եէթիլէն անճագ քէնտի օլտու իսէ, ա-
նըն սըրըր պուստա իտի:

Պու չալգանթըլը 'էօմր տէրեասընտան էպէտի
սէլամէթ լիմաննա հալլ օլարագ կիրմէք իսթէր-
միսին, պաչգա չարէ եօզ, էլլէ'էլլէ'ն: Իլմին
իլէ, կէնճիլլին իլէ, սէրվէթին իլէ, Ֆագըր հալընլա
սինն ի շէլիսուլէթինտէ օլան ագ սագալըն, լաքին
կէնճ գալպին իլէ էլլէ:

Նապիլլէթ չէօլլէ տէվամ էտիյօր. «Գայըղա պի-
նիպ վափօրտան անճագ պիր գաչ եարտա իրագ օլ-
տըղըմըլ հալտէ, գուլաղըմա փէք խօչ պիր նաղ-
մէ սէտասը եէթիլտի: Թէրէննիւմ էտէնլէրին սա-
յըսը պիր գաչ իտի, օլ գատար թահիլք օլուսըլ
իտիմ քի թէրէննիւմ օլուսան իլահի, «Եա' Բապպ,
օլամ սանա տահա եագըն» մը, եօզ իսէ «Եա' Յի-
սուս, ճանը սէվէն» մի' իտի, էյի տէր խաթըր էտէ-
մէյօրըմ, լաքին փէք շիրին վէ ասուստէ պիր հալ-
տէ թէրէննիւմ օլուսմագտա իտի: Էնճամ վափօր
թէտրիճէն սուլա էնմէյէ պաչլայըպ, կէօլլէթէ սու-
յըն սաթիլ իլէ պէրապէր օլտըղընտա, Շուկար
նէ մագուլէ պիր էհալի տիր տէյիւ սըտոգ ու խա-
հիլլէ պագմաղա պաչլատըմ: Պու էսնատէ նաղմէ
սէտասը քէսիլմիշ օլուպ, վափօրըն սօն վէ սօլլուսն
ըլլըլ իւզէրլէրինէ տիւլէն պլթը եէտի նու-
ֆուստան իպարէթ պիր պէօլիւք միւշահատէ էթ-
տիմ քի, ճիւմէսի տիլ իւզէրինէ կէլմիշ օլուպ,
էլլէրինի վէ եիւզէրինի սէմայա տօղրուլթմըլ օլ-
տըղլարը հալտէ, թէտրիճէն վէ սիւքուլթ պիր հալ-
տէ վէ օլ վագիլլէթլէրինի պօղմայարագ տէրեա-
նըն տրպինէ Էնտիլէր: Մէղքիւր կիւրուսըն քիմ
օլտըղլարընը պէյան էտէն պաչլարընըն չալղա-
լարը վէ իւզէրլէրինին իւնիֆօրմալարը օլուպ,
պուսղար էրէք վէ գարը մախուլթ Սէլմէյըն Արֆ
ասէմլէրի իտիլէր:

Եէքտիլէրինի թէփէլէյէրէք վէ հաթթա գա-
յըղտա եէր ալմագ իլիւն զա'իֆլէրի սուլա թէ-
փիլլէյիպ, սալթ քէնտիլէր գուրթուլմագ իլիւն
չալըչան գուտուրղան նէֆսիէրէսթիլէր իլէ, շու
կիւրուսըն մու'ամէլէսինին ֆարղընը անճագ էնճ
ճան գուրթարանընտա պուլլուրըն: Անլէր լիտա-

նէն տէյլը, անճաղ դալպէն պիլիլընը վէ իման էտէր-
լէր քի պու տիւնեա տէնիլէն մահալ անճաղ քէն-
տիլէրին պիր դոնաղ եէրի օլուպ, օրատա էյլէշտիք-
լէրի նէնկեամտէ իշլէրի սալթ սա'իլլէրէ եար-
տըմ էթմէք վէ նէֆսիէրէսթլէք 'իլլէթիւտէն վու-
րուլմուշ օլանլարա էլ ուզաթմադ օլուպ, Մէն-
պա'ը հայաթ օլան Զաթ քէնտիլէրին 'էօմրիւնիւ
թէմտիտ էտէր իսէ, 'այնի իշլէրինի տէվամ էտիպ,
սանթուր, թամպուր վէ զիլլէր իլէ անա թէմճիտ
էտէրլէր: Լաքին 0 խըզմէթլէրինի միւստէթլինի
գըսալթմադ մէրամ էթմիշ իսէ, Եւ Բապ, օլաճ սա-
նէն պիր գըսմընը պուրտա վէ պագի աշթլէրի-
նի էպէտիլէթտէ թէրէնիւմ էտէրլէր: Անլէր իման
ճան գըսթարանընը սէնէլէր էվլէլ լապիս օլան-
լարտան տըրլար: Տէնիզ գուտուրըր, տալլալար
գապարըր, վափօր փարչալանըր, ալէմ եաս ու
մաթէմէ կիրիֆթար օլուր, հէր քէս «Իմտա'տ»
տէյիւ պաղըրըր, լաքին միւ'մին սաքիթ վէ ա-
սուսէ սուրէթտէ քէնտի իշլապքեարընա գա-
վուշըր:

Պօսթօն, Ամէրիգա

ՅԱԿՈԲ Ֆ. ՄՈՒՐԱՏՅԱՆ

ՏՈՒՍ

(Վեր. Յ. Մ. Թաշեան, Իշլէր)

Հաքէթի գո'այը էտէնլէրիմիզ փէք աղ տըր տէ-
յիւ դօրգուօրոււմ: Շափիթալէր Յիսուսն հագիդի
տու'ասըն իշթիտիլէրինտէ, 40 երլ տըր տու'ա
էտէնլէր, «Եւ Բապ, պիզէ տու'ա էթմէսինի
եյրէի» տէմէյէ պաշլատըրար: Սոդոս՝ ֆէրիսի օղ-
լու ֆէրիսի, խրիսթիյան օլուպ, տու'այա պաշլա-
տըրընտա, կէօյա օլ կիւնէ գատար հիշ տու'ա էթ-
մէմիշ կիպի, անըն հագգընտա էն էյէ շէհաթէթ տէյիւ,
մէլէք՝ Անանիայը թէ'մին իշիւն «Իշթէ օ տու'ա է-
տիյօր» տէր: Տիւնեատա էն պայաղը, էն պօշ շէմ
տէ տու'ա տըր, էն նատիր, էն գըյմէթլի շէյ տէ
տու'ա տըր:

Հաքիդի տու'անըն հատտըղ հուտուտըղ
գըյմէթ վէ գուվլէթլինի էյի անլամադ իշիւն Բէ-
թէլէ, Փանուէլէ, Եսթեր վէ Եղիս գէմանընա,
Պնարոսըն գընտանը գափուլարընա գատար կիթ-
մէյէ ինթիյաճ եօգ տըր: Շու կէչէն 60 սէնէ զար-
ֆընտա ինկիլթէրրատա հէր քէսին կէօղիւ էօնիւն-
տէ Մր. Ճօրճ Միւլըր տու'ալարընա կէչէն հիք-
մէթլի վէ միւքէրէր ճէվապար, 3,000 սահիֆէլի
պիրֆիթապը սուլուլարն միւճիդէլէր, բուհ վէ իման
իլէ տօլու Ալլահըն էվլատարընը իթա'աթ վէ
խիւլուս իլէ Ալլահըն իշինտէ քէնտիլի գայօլ է-
տէնլէրին տու'ալարընըն նէ կիւզէլ սէմէրէլէր հա-

սալ էթմիշ օլտըրընը պիզէ էյի սէօյէր:

Պո'աշլէն գո'ալարընըն հիշթիլէրէ:

1. Միւմաիլէյի՝ աշտըղը էյթամիսանէյի սէնէվի
աղապի 23,000 լիրա մէսարիֆ իլէ հիշ պիր քիմսէ-
տէն տօղրուտան վէ տօլալըտան փարա իսթէմէք-
սիզին, զաղէթալարա պիր ի'լան գօմագսըղըն,
սալթ վէ սըրֆ տու'ա իլէ 60 սէնէ պէրտէվամ ի-
տարէ էտէպիլտի, Էօքսիւզլէրին սէմալի Փէտէրի
էմին գուլուսըն տու'ասը իլէ անըն իտարէսինտէ
խազնէտարըղ իշինի տօղրուտան տէր'իւհտէ էթ-
միշ իտի:

2. Օլ վասի' էյթամիսանէյին պիւթիւն մէ-
մուլարընըն չու գա'իտէյէ, Կահի ինսանա տալա
իլթիճա էթմէմէյէ, վէ իշէրիք ինթիյաճալըր գաթ-
'իլէն տիշարըյա սէօյէմէմէյէ տա'լի օլան վաղի-
ֆէլէրինէ քեամիլէն իթթիպա' էտէրլէր իտի:

3. Պինլէրճէ տէֆ'ա, հաթթա էյթամիսանէյին
էն շէտիտ զարուէթլէրի էմնասընտա պիլէ, թաշ-
րատան իպրաղը իշթիրաք իլէ ինթիյաճ հագգըն-
տա օլան սիւ'ալարա, մուսապէրէյէ հիշ պիր ճէ-
վապ վէրիլմէմիշ տիր:

4. Վապա'ա սէնէվի ըսփօրթլար թապ' ու նէշր
օլուսմուշ, վէ իքի սէնէտէ պուստանտա սարֆը
նաղար օլուսարապ, իրատ վէ մէսարիֆտէ պիր
ֆարգ կէօրիւմէտիլինտէն, անպալմըլ տըր քի,
խտարէ տօղրուտան թանկընըն էլինտէ տիր:

5. իսայիսահ կիւրուհընըն պիր շէյտէն խապէրի
օլմայարապ պինլէրճէ տէֆ'ա իմնէլէրինի զարու-
րէթլին թամմ վաղթընտա վէ մըգտարընա մուվա-
ֆըղ սուրէթտէ կէթիշտիրմէլէրի զայթ 'աճա'իպ
օլմուշ տըր:

6. Եալընըղ տու'ա իլէ Ալլահտան մաթլուպ օ-
լուսան պիր չօգ թէտալիլէրին, սուհուլէթլէրին, պին
պիր շէյլէրին վաղթընտա աշիքեար պիր սուրէթտէ
հիւսնի թէտալիլէսի գիյատէսիլլէ մուճիպ ի հայրէթ
օլմուշ տըր: վէ պուսալարըն կէրի կէրինճէ թաֆ-
սիլաթը օլ քիթապտա միւնտէրիճ տիր: Պուսլար-
տան էն քիւշիլիւ պինանըն պիր ուճուստա գու-
հուր էտէն եանկըն ալէվլէրինին շէտիտ բիւզկեար
իլէ պիւթիւն պինանըն իւզէրինէ տէվրիլըր իքէն,
տու'ա իլէ անսըղըն բիւզկեարըն շէվրիլմէսի օլ-
մուշ տըր:

7. Պու 60 սէնէ զարֆընտա եիւզլէրճէ տէֆ'ա
իքինճի էօյիւնտէ սօֆրայա գօյաճապ պիր շէյլէրի
եօգ իքէն, հիշ պիր էօյիւնլէրի թա'ամսըղ կէչմէ-
միշ: պօրճլա պիր շէյ ալմապ գաթ'իլէն մէմու' ի-
քէն, Ալլահ պուսլարըն հէր թա'ամընը վաղթընտա
կէօնտէրմիշ: սօն սա'աթլարտա կէթիշտիրմիշ: ան-
ճապ իքի տէֆ'ա օլարապ պիւթիւն էյթամիսանէ

Թա՛ամընը վաղթընտան պիր սա՛աթ սօնրա պուռ-
մուռ : Պիր չօճուղըն զէնկին փէսէր վէ վալիտէսի
պիլէ պու գատար էմին պուռուռմադ :

8. Սանտըղը, անպարը տու՛ա օլան պու էյ-
թամխանէնին հիւան ի խարէսխանէն պիլթթէշլիկ
Մր. Միւլըր՝ տիկէր միւթէնէվլի՝ տէօրթ միւքէմ-
մէլ միւլէսսէսաթ. թէ՛սիսինէ փէյտէրփէյ թէշէպ-
պիւս էյլէտի : Էհալի հապիգաթէն մէստրիֆին 3-4-5
գաթ օլտըղընը պիլմէյէրէք, սըրֆ մէրգուռն
կիզլի տու՛ասընա ճէվապէն, ի՛անէլէրինի թէմամը
իլէ ի՛թիյաճըն մըրգատընա կէօրէ գաթլայօրլար
իտի :

9. Մր. Միւլըր պու խուսուստա պաթէճըրիպէ
չէհասէթ էսիյօր քի, Ալլա՛հ իլէ օլան 'ալագատը,
սօղուգլուղու վէ սըճաղըղը տէրէճէսինէ կէօրէ ի-
րատ վէ մէստրիֆի էնիպ գալգըյօր իտի. ինսան-
լար իլէ օլան 'ալագատընըն տիւմէնի տու՛ասըն-
տա իտի :

Ալլա՛հ հէր էվաաը իչիւն, հէր ի՛թիյաճ իչիւն,
հէր տիյար իչիւն, հէր վաղթ իչիւն հէման օ Ալ-
լա՛հ տէյի՛ մի :

«Աղղընը կէնիշ աշ, անը պէն սօլտուրաճա-
ղըմ,» տէյէն Թանկըը ալատաճը մը :

Տուլ գարընըն գապը գալմատըղընա, հաղըն
տուրառըղընը ունուլթմա :

«Էվլէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ Սնըն սա-
լահընը թալէպ էտինիզ, վէ պուռլարըն ճիւմէսի
սիզէ վէրիլէճէք տիր :» Պուռու պէօլէ սընա-
տըն մը :

ՄԻԻԹԱԼԱՍ. ԻՆՃՈՒԼԵՐԻ

(Վեր. Տէքթա չ. Բէճէպէան, 'Ա.յիւալ)

Պիր աաէմ հանըլըղընը գապուլ էթմէքտէն
ապա ութմանմամալը. չիւնքի թապիր ի տիսէրէ, օ
տէմէք տիր քի, պու կիւն տիւն օլտուղընտան
գիյատէ 'աղիլ տիր : — Փօփ :

Հիշ չիւպէն հօգ քի, կէրէք 'աղիլ կէրէք ճա-
հիլ հարէքէթ, իլլէթլէր կիալի, պիրինտէն տիկէրի-
նէ սիրալէթ էտէր. պու սէպէպաէն ինսանլար
արգատալարընա տիրգաթ էթսինլէր : — Շէյ-
քըսիլի :

Ճան ճէսէտին հայսթը տըր. իման ճանըն հա-
յաթը տըր. Բրիստոս իմանըն հայսթը տըր : — Պը-
լէյիլ :

'Էօմըրիւն միւսիպէթլէրինի թաչըմաղ իչիւն
իւշ հօլ վար. 1. Գալսարըղըղ. պու էն ումա ֆի-
սի տիր. 2. Ֆէլսէֆէ. պու էն կէօթլէրլիլիսի
տիր. վէ 3. Տին. պու էն թէ՛էսիլիսի տիր. չիւն-

քի սալթ տին տիր քի, պիլէ թէսլիմիյէթ իլէ
տաչանմաղը էօյրէտիր : — Ֆուլըր :

Պու տիւնեա, պաչգա պիր տիւնեանըն հար-
տըմը օլմագսըղ, կիւճիւլքլէրինի հալ էտէմէզ : —
Գօլթըն :

Ֆարգատ էմին օլուպ, սիւքիւթ տուրմագ,
հապարէթէ էն էյի ճէվապ տըր : — Իվէն :

Տօսթա մալիք օլմանըն անճագ հօլու սօսթ
օլմագ տըր : — Էմըրսըն :

Պիր չօգ քիմսէլէր զանն էտէրլէր քի, կիրակի
կիւնիւ հաթթանըն պիւթիւն կիւնաշլարընը սիլէ-
ճէք պիր սիւնկէր տիր : — Պիչըր :

Ճանըն էօլիւմսիւղլիինէ օլան ի՛թիգատ 'էօմ-
րիւն ճիւմէ միւսիպէթլէրինէ հապիգի պիր փանա-
սէ տիր : — Լօրտ Պայըն :

Պէն սիլէ թալսիյէ էտէրիմ քի, տապիգէլէրէ
մուգայէտ օլտընըղ, վէ սա՛աթլար քէնտի քէն-
տիլէրինէ մուգայէտ օլուրլար : — Լօրտ Չէս-
թըրֆիլտ :

Թէմիլլիք տինտարըղա սանի տիր : — Ճօրճ
Հուլթֆիլտ :

Էյի պիր ֆիքրի իսթիշհատ էտէն անը իհտա
էտէնէ իքիմճի սայըլըր : — Էմըրսըն :

Փաղսանագատն իսէ, աշնմագ սահա էյի տիր
— Եպիսկոպոս Գըմպըրընտ :

Մէճպուրիյէթ իճատըն վալիտէսի տիր : — Պար-
քըճըր :

Հաքիյմ օլմագլըղը հարընա թէ՛էսիլ էթմէ : —
Բանկիլէվ :

Բէնտի քէնտիլէրինէ հարալմ էտէնլէրէ Ալլա՛հ
տախի հարտըմ էտէր : — Ֆիլիփ Սիանի :

Հէր աաէմ քէնտի թալէլինին մի՛մարը տըր :
— Բէյլա Սէլըսթ :

Տալմա տօղրուլըմ զանն էտէն աճագ տըր : —
Փլայնի :

Տու՛ա տիւնեայը հարէքէթէ կէթիլէն էլի հա-
րէքէթէ կէթիլէրի : — Ճան Վալէս :

Ճէհէննէմ էյի նիյէթլէր իլէ տէօշէնմիշ տիր :
— Ճանսըն :

Ալլահա, Փատիշահա վէ տօսթուռա սաաղ
օլ : — Վօն :

Ետըն սա՛աթ ալաթ. 8¹/₂ տա 4. Խ. Շիրքէթի-
նին 6 ալըղ մէճլիս ի՛ ումումիսի Փրօֆ. Յ. Ճէ-
ճիլեանըն ըլյատէթի ալթընտա Պայլ Հալս ի-
պատէթիսանէսինտէ ինիգատ էտէճէք, վէ Վեր. Յ.
Թաշհան իլէ Վեր. Յովսէփ Ճէճիլեան իրատը
քէլամ էտէճէքլէր տիր : Պիրատէր վէ հէմիլէրէր
հաղըր պուռուռմաղա մուհապէթլէ տա՛վէթ օլու-
նուրլար : Իւսկիւտարաա տախի տու՛ա մէճլիսի
սա՛աթ 7¹/₂ տա տըր : Մատտէսի Ես. 40. 1, 2 :

ՇՈՒՂՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՑԷ

Մայիս 19/1 Յուլիան, 1907

S U T L T E

Տերխասադէթ . Իրան շահը հազրէթէլէրինին եկվմի մախսուսը միւհնասէպէթիլէ , վէ կէչէն փէհճէհն-պիհ կիւհիւ Բուսմանիա գրալը հազրէթէլէրինին տէվրի սէնէվլի ի գու'ուսպարը միւհնասէպէթիլէ վէ պու Փազար էրթէսի կիւհիւ տախի Բուսիա իմիէրաթօրը հազրէթէլէրինին եկվմի մախսուսը օլաղլնտան , թարաֆը էչրէֆի հազրէթ ի Փատի-շահիտէն թէչրիֆաթը 'ուսուսմլյէ նազըրը Ղալիպ վէ մա'լյէթ ի սէնլյէ ի ճէհնապը միւլուքիտանէ էր-քիանը հազպիլէսի միւլիլի 'Ապտ Ուլլահ փաշա-ար հազարաթը տիւվէլ ի միւշարիլէյհիւմա սէֆա-րէթիտանէլէրինէ ի'զամ իլէ , բասիմէ ի թէպրիք ի-ֆա պուշուրըմը տըր : — Էքմէք ֆիյ'աթլընն տէ-րէճէ ի ի'թիտալը աչմամասը մագսէտի թէպա'ա-փէրվէրիալլէ մըզտարը մու'սպիէնի 75 քիւ օլան ուն չուվալլարընտա նոգասն գուհուր էթիմէմէսի էսպատըննն իսթիլըմալը ֆէրման պուշուրըմաղլէ , տէրալ ինֆազը հիւքմիւնէ միւսարա'աթ օլուն-մըլ տըր : — Աթըզպա ի հազրէթ ի շէհրիյարիտէն պլին պաշը Պիլր պէյէ մուրասսա' ի ֆիյէթար նիշանը գիշանը ի'նայէթ ու իհսան օլունմըլ տըր :

Վլադաւիք Եւսեպիանէն . Ճէզարիւրի Պահրը Սէֆիտ վիլայէթինստէն Իզմիրէ ի նազը օլունահաճագ հէր նէվ սէպլլէ վէ մահաուլաթ Իչիւն նազլիյէ թէղքէրէյէրի ախզը թէգարրիւր էյլէմիշ տիր : — Օրոտու գաղասը աղնամ թահրիլլէրինստէն մուխթէլիֆ նամլարլէ ալլանս մէսլաղլարըն 'աֆիլլըյէ , բուսոււմ խարիճինստէ հիշ պիր նամ ու սուրէթլէ փարա ալընմահասը մէրճի'ի 'ա'րտինստէն Թրապզոն վիլայէթինէ էմը պուլուրըմըջ տըր : — Վանս վիլայէթի ստախլինստէ քահիճ Կիւվաշ գաղասընտա պիր զըրա'աթ պանգ չիւպէսի քիւշատը էսպապընա իպթիտար օլունուշ տըր : — Պուս քէրրէ էնգարէտէ զըրա'աթ պօրսասը թարզընտա պիր միւ'էսսէսէ իհտաս էտլէրէքք , նիւմունէ վէ Ֆիյ'աթըն ալտանմագտան մասոււն օլահաճ պիր սուրէթտէ . թահինի Իչիւն գախիրի միւլպա'այասընա վէ իճտպ էտէն մէ'մուրլէրինի գամէթինէ մախսուս պիր տա'իրէ ինշասընա , վէ գախիրէյէրին գանթար իլէ ալընըպ վերլիմէսինէ , վէ սիմարլարըն մէն'ինէ գարսը վէրլիմիշ տիր : — Ազ Շէհիր գաղասը տախլինստէ իլիէք պէօճէքճիլիյի սէն'աթընըն թա'միմ ի թէրագզըսը վէ թէշմիլի ֆէվա'իտի հագգընտա բաղպէթ ի ֆէվգէյ'ատէ կէօս :

Թէթրլմէքտէ տիր։ —Շամը շէրիֆ Էլէքթրիզ Թէր-
րամլայ շիրքէթինին 1907 սէնէ ի Էֆրէնճիյէսի
Մայլիս հասըլաթը 110,326 զուրուշա պալլիզ օւ-
մուշ, վէ տէֆթէրի Նաֆի'ա նազարէթինէ թազ-
տիմ գըլընմըշ տըր։ —Քէրէմիշ-Տէրնէ Թէլսիզ Թէ-
լէկրաֆ իսթասիօնլարընտան 1907 սէնէսի Յուն-
վաբը զարֆընտա 17,463 վէ Փետրվարտա տախի
24,030 քէլմէլիք Թէլէկրաֆ Թէ'ալթիթի օլունմուշ
տըր։ —Սէյհուն նէհրինին միւնասիպ նոգթալա-
րընտա սէտալէր ինշասը խուսուսաթըլլէ մէշըուլ
օլմազ իւզրէ, մահալընճա պիր գօմիսիօն Թէշէք-
քիւլ էյլէմիշ տիր։ —Եռմուրթալըզ գասապասըն
սու իսալէ էտիլէրէք, դասապանըն պու եիւզտէն
ի'թիյաճը պերթարաֆ էտիլմիշ տիր։ —Պէտէնէն
իֆա ի միւքէլլէֆիյէթ էտէճէք 'ամէլէ ի միւքէլլէ-
ֆէ պտգայասընըն մա՝ ճէզա մէվզը' ի ինշա'աթա
սէվլէրի, վէ ֆադաթ պէտէլէն Թէ'տիյէ ի տէյն
էտէճէքէրին սէնէ ի հալիյէ Օդոստոսը զայէսինէ
զատար մուվազդաթէն պիլ իճրա տէյնլէրինին գա-
պուլը Նաֆի'ա նազարէթինտէն Գասթէմունի վի-
լայէթիննէ իշ'ար պուշուրըմըշ տըր։ —Սամսունտա
եհնի պիր վալիօր շիրքէթի տահա Թէշէքքիւլ էթ-
միշ, վէ իգթիզա էտէն միւսա'ատէնին ի'թասը
մէրճի' ի 'ա'թիսինտէն իսթիրհամ օլունմըշ տըր։

[illegible]

Փրօ. Յեմա՛ւրը. Աւետա՛քերին մուսապիլղէրինստէն
ըէճա օլունըր քի պէնտլէրի հալի մէքթուպլարը
չիմտիտէն սօնրա Մր. Հ. Ալէն աորէսինէ վէ հիւ
սապ վէ սըրիարըչա 'ա'իտ մէքթուպլարը երինէ էվ-
վէլքի կիպի Տօդ. Պարնըմ իամինէ կէօնտէրսինլէր :
— Բիւթանիա ըուհանիլէր մէճլիսի պու հաֆթա-
նըն Չարչնիպի կիւնիւ միւն'ապս օլուպ, մէճլիսէ
Վեր. Յակոբ Թաչճեան ըէ'իս, վէ Նչան էֆ. Գոն-
տայիան քեաթիպ ինթիխապ օլունմուչլար տըր :
— Իզմիտին Գաւառական ըուհանի մէճլիսի մա'ը
հալըն 24-26 սընտա իզմիտտէ իճթիմա' էյլէմիշ
տիր : — Գայսէրիյէ տաթ'րէսի քիլիսէլէրինին չօ-
պան վէ վա'ըզլարընըն իամլէրի իչիւն դափաղըն
տէօրտիւնճիւ սահիֆէսինէ, քէզալիք Գալ'ա ի
Սուլթանիյէ քիլիսէ պինասընա էտիլէն ի'անէլէր
իչիւն դափաղըն տէօրտիւնճիւ սահիֆէսինէ միւ-
րաճա'աթ օլունա : — Եազընլարտա Հիսարըզ
խարապէլէրինի զիյարէթ էտէն Պալթիմօր 'իւմ ի
իւահի մէքթէպի փրօֆէսօրլարընտան Վեր. Կիզ-
րիէլ մէզքիւր քիլիսէ պինասը իչիւն 50 Ինկ-
լիրասը ի'անէ էյլէմիշ տիր : — Վա'ըզլար Ֆիհրիս-
թինտէ «Վեր.», «Պատ.» վէ «Էֆ.» սըֆէթլէրինին
գօնուլմասընա միւնասէպէթ չու տըր, չէօյլէ քի
պուլտան պիր գաչ սէնէ էվվէլ գապուլ օլունմըչ
պիր ուսուլ իլթիլզարնտան ձեռնաղրեալ պաչ-
տօնեպլարա «Վերապատուելի», Միուլթիւն մէճ-
լիսլէրինտէն իճաղէթնամէ իսթիհասլ էթմիշ օլան
վա'ըզլարա «Պատուելի» վէ պէօյլէ իճաղէթնամէլէ-
րի պուլունմայարազ վա'զ էտէնլէրէ «Էֆէնտի»
'իւնվանլարը իսթի'մալ օլունըր : — Բիւլա՛նիստա
(3,228 Եօմ.) «Կրօնասէր» Աւետա՛քերտէ Տ. Դեւնիզ
Վրդին վա'զ քիթապը հաղընտաքի պէնտէ ճէ-
վապ վէրէրէք, խիւլասաթէն տէմիշ տիր քի,
էրմ. քիլիսէսի Ս. Մարիամա 'արզ էտիլէն տու'ա
հաղընտա Տ. Դեւնիզըն տէտիյի կիպի ինանըր,
վէ պու եանըչ տա օլսա էճատտըմըզ պէօյլէ ի-
նանտըզը իչիւն պիզ տէ էօյլէ ինանաճաղըչ, Պէօյ-
լէ տիւչիւնէպէրէ պիզիմ տէյէճէյիմիզ Խօզ տըր,
իսթէտիլէրի կիպի ինանմաղա ազատ տըրլար :
Անճաս միւմաիլէյ՝ Փրօզարըն պա'զը իլահիլէրին-
տէն, անլէր Քրիստոսըն դուճաղընը քէնտիլէրէ
միւնհասըր դըլարլար կիպի պիր Ֆիքըր վէրմէքէ
եանըլմըչ տըր : Քրիստոսըն Գոզդոթասա աչըլմըչ
օլան գուճաղը ճիւմէ Որիսթիլանլար իչիւն տիր :
— Սիվազ միսիօնէրլէրինտէն Մր. Փէրի իլէ չէ'ը ի
մէզքիւր չօպանը Վեր. Միհրան Կ. Գաղանճեան
իւչ հաֆթա դատար էթրաֆ քիլիսէլէրի զիյարէթ
էտէրէք, ճէմա'աթլարը ըուհանիճէ թէսէլլի էթ-
միչլէր տիր : Զարատա քիլիսէյէ 5 եէնի ա'զա

գապուլ էտիպ, 10 չօճուգ վաֆթիլ էթմիչլէր տիր
Քէզալիք Շ. Գարահիսարտա 4 վէ Թամզարատա 3
եէնի ա'զա գապուլ էթմիչլէր տիր : Տէրիսա'ատէթ
Փրօ. ճէմա'աթը միւ'թէպէրանընտան Վահան էֆ.
Մարթանըն վալիտէսի, պու հաֆթանըն Փաղար
էրթէսի կիւնիւ 75 Եաչընտա վէֆաթ էթմիշ տիր
— Վեր. Գ. Տօմպալեան Մէրզիֆունա սէլամէթլէ
վասըլ օլմուչ օլուպ, օրատա թէտալլի էտիլմէքտէ
տիր : — Մար'աչտաքի էյթամլանէ նաղըրէսի Միս
Սէմընտ պիր գաչ այ թա'թիլ իչիւն Ինկիլթէրա-
յա 'աղիմէթ էթմիշ տիր : — Մար'աչ 'իւմ ի իւահի
մէքթէպ պինասընա աթի իւզ զիքը ի'անէլէր տա-
խի իրոսալ էտիլմիշ տիր : (Իր. 'Օսմ. 128 տէն) Պի-
թիյաս Ինճիլի քիլիսէ 165, Հալէպ քիլիսէսի 175,
Հասան պէլլի քիլիսէսի 64, Կէօքսիւն ճէմա'աթը
186 $\frac{1}{2}$, Վեր. Կիրակոս Ժամիլոյեան 87 $\frac{1}{2}$ զուրուչ :

Հայ. Լոսս. Յեմա՛ւրը. — Սանասարեան վարժա-
րանըն միւնթէիլէրինտէն 0/0 25 ի մու'ալլիմ վէ
րահիպ օլուչօր իմիշ : — Կիլիկիա Կաթողիկոսը-
ղընըն 4 սէնէլլիք իչինէ տա'իր վէրիլէն մա'լիւ-
մաթտան անյաչըլտըղընա կէօրէ, միւտտէթ իմէզ-
քիւրէ զարֆընտա 7 եէրլէրէ Սուլչնորդ թա'նի
էտիլմիշ, Սիստէ պիր Դպրանոց աչըլմըչ, վէ
վանըն սէնէլլի մէսարիֆաթը 890 լիրա գատար
օլմուչ տըր : Մէպլաղը մէզքիւրտէն 380 լիրա
Դպրանոցա սարֆ օլունմըչ տըր : — Երուսաղէմ
վանըր Լուսարարապետիլլինէ Տ. Դաւիթ Վ. Տէր-
տէրեան թա'նի օլունմըչ տըր : — Ֆրանսա Կիւ-
քիւմէթի Պօզոս փաչա Նուպարա Լէճիճն 'Օմեդ
նիչանընը վէրմիշ տիր : — Էջմիածինին Գեորգ-
եան վարժարանը մալիյէճէ միւզայադասը սէ-
պէպինտէն իւչ սընֆլարընըն թալէպէսինի սալը
վէրմիշ տիր : — Արմաչ Դպրեվանընըն միւթէ-
վէլլէրէ հէյ'էթինտէն իքի գաթլարըն իսթի'ֆա-
սը իւզէրլինէ միւ'էստէսէ ի մէզքիւրէ ումուրը
մալիյէճէ խալլի միւչքիլաթա տիւչար օլմուչ, վէ
միւմաիլէյհիւմա քէնտի իսթի'ֆալարընը կէրի ալ-
մաղա հալա իլլամ էտիլէմէմիչլէր տիր :

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ. Էսհամը միւպէտտէլէ	Լ. 0. 102	10
Շարդ Տէմիր Եօլու Թահվիլաթը	Ֆրդ.	153
Ա. Գրէտի Ֆօնտիյէ Էթիպսին	»	324
Բ. » » » » »	»	264
Պանդ Նասիօնալ տը Կրէս	»	433
Մէճլիսիյէ զրշ.	107	17
Մէթալիք »	101	
Կիւմիւչ ուֆդ.»	104	10
Նափօլէօն »	87	
Գրըմից զրշ.	50	
Լիւրա Ինկիլ »	109	33
Կմչ. Բնթ. Տուր »	68	
Գա'իմէ » »	8	72

Ի ԱՐԻՃԻՅԷ

Իրլանտայի ֆերդինանդ մէնստրալարն Տըպ-
լինտէ 'ազատ օլունանս պիր իմթիմա՛ննտա մէգքիւր
ֆըրդանըն րէ՛խի Մր. Բէտմընտ պիր սուրէթի
թէքլիֆ 'արգ էթմիշ տիրքի, պունըն էսասի գըս-
մը աթիտէքի տիր. «Իրլանտատա պիր մէճլիս ի
քէպիր թէքլիլինէ տա՛իր հիւքիւմէթին թագտիմ
էթմիշ օլաղըր գանուն լա՛հիսաընը նազարը մու՛ա-
յէնէտէն կէշիրտիքտէն սօնրա, ի՛լան էտէրիզ քի,
պու լա՛հիս միւհթէվիյաթընճա քիւլլիյէն զայր ի
միւնասիւզ, վէ միւթէֆէրթիւթընճա ուլլունսըզ
օլաղընտան, Իրլանտալլարճա րէտա էտիւմէլի
տիր, վէ մուլթարիյէթ ի իտարէ ի՛թաընս
սէօզ վէրմիշ օլանս պիր Ինկիլիզ գապլինէսինճէ պի-
ղիմ տա՛րիմ թուլթմուշ օլաղըրմըզ մէպէք ու մէվ-
ղը՛ի մուսատարըզ օլմազ իւզրէ, պէօլէ պիր լա՛հ-
հանըն թանղիմ վէ թագտիմիւնէ կէշիրտիքտէ, Իր-
լանտա մէս՛էլէսինի կարը պուշուզ թէտալիլէր իլէ
թէպլիյէն չըզըմաղլըզ քիւլլիյէն մուլթաֆագի-
յէթսիլլիյէն տիւշար օլաճագ տըր, վէ պիզ քիւլլի-
յէն Իրլանտա ումուրընս 'ա՛իտ իշլէր իլէ իշթիղալ
էտէճէք պիր մէճլիսին թէքլիլինի թալէպ էթմէլի-
լիզ» Պու գարար շէվզ ու շէթարէթլէ վէ իթթի-
ֆագը արա իլէ գապուլ օլունտըր Պունս պլինս՛էն
հիւքիւմէթին մէպքիւր գանուն լա՛հիսաընըն գա-
պուլ օլունմասը պապընտա իսրար էտէճէքլի փէք
օ գատար միւհթէմիլ տէյիլ տիր. Յըրգա ի մու-
լապիֆէ մէգքիւր լա՛հիսայա զայէթլէ գարըն օլաղըր
կիլի, պու տէֆ'ա պլինսէֆս Իրլանտալլար տալի
անա ալըգտան իզհարը մուլթալէֆէթ էթմիշ օլ-
աղըրընտան, անը տահա գիյատէ նազարը թէտա-
ղիզ ու մու՛այէնէտէն կէշիրմէքլիյէն չըզըմաղլըզ
ֆաթիտէսիլ կէօրիւնիւլլօր, — Լինէօըն 200 իւնճիւ
րէս ի սէնէ ի տէվրիյէ ի վէլատէթի շէյիլի կէշէն
փէնճէյնպիս կիւնիւ Իսվէճատ Բիսապա տար իւլ
ֆիւնունընտա իճրա օլունմըշ տըր. Միւշարիլէյն
ֆրօթէսթան րահիպլէրինտէն պիրիսին մախտու-
մը իտի, վէ զէմանընըն էն մէշուր նէպաթիսի
օլտու. Միւշարիլէյնի նամ ու շէօհթէթի օ գա-
տար 'ազիմ իտի քի, միւշարիլէյնի հալգա ի թէտ-
րիսինէ տալիլ օլմագ իւզրէ, էվրօիսանըն պիւ-
ճիւմէ մէմէքէթլէրինտէն վէ հաթթա Ամէրիգա-
տան պիլէ թալէպէ կէլիլէր իտի. — Յընսանըն
Լահէյ Սուլհի Գօնֆէրանսընտա իքլինճի մուրախ-
խաըր Պարօն տէթուրնալ աը Գօնսթան շու կօլ-
տա իֆատէ ի մէրամ էյլէմիշ տիր «Պիզէ մաթ-
լուպ վէ միւլթէգէմ օլան շէյ՝ թէտրիճէն պէյն էլ
միլէ ճէպը ու շիտաթի կէրինէ, հագգ ու 'ատալէթի

վէ մուհարէպէ կէրինէ հաքէմ ուսուլընը կէշիրմէք
տիր. . . . Լաքին իլթիլաֆաթըն հաքէմ ուսուլը իլէ
թէտալիյէսի մուհարէպէ ուսուլը վահիյանէսինէ
նիսալէթէն պա՛ղը տէրէճէ թէրագըր իսէ տէ, իլթի-
լաֆաթ զուհուր էթտիլքէրի զէման անլէրի տէֆ' ու
թէտալիյէ իշիւն տահա էյի օլան պիր չէյվար տըր, վէ
օ տա անլէրտէն քիւլլիյէն ինթիրաղ էթմէք տիր.
Իշթէ պիլճիւմէ մէմէքէթլէրտէքի տօսթլարըմ իլէ
պէյն էլ միլէլ սուլհի ճէմ'իյէթլինի թէքլիլ էթմէքի-
յիլիլլին էսպապը մուճիպէսի պու աըր. Պու ճէմ-
'իյէթ' պէյն էլ միլէլ միւնասէպաթըն իսլահնա
մէտար օլաճագ պիր քիւրէ ի հալա հուսուլէ կէ-
թիւմէյէն չաղըլըզ - չապալար» — Յընսանըզ զաղէ-
թաղարընտա ալիսինէ իքի իսպէր նէշը օլուն-
մըշ աըր. Յիկարօնըն պէյնընճա, Փափա հագ-
րէթլէրինին անվալը մալիյէճէ մուզայագատընս
մէպին, Մ. Ամէրիգա վէ Գանատա կալիսիպոս-
լարը միւշարիլէյն Փափա հաղըթլէրինէ քէն-
տիսինէ սէնէտէ 1 միլեօն տօլար (220,000 լի-
րա) ի՛սնէ վէրէճէքլէրինի վա՛տ էյլէմիլէր տիր.
Պու ի՛սնէնի գըմը անվամը մէգքիւր իքի մէմէ-
քէթատ ի՛սնէ թօփլամագլէ մէյտանա կէթիլիլպ,
միւթէպաղընը կալիսիպոսլար թարաֆընտան թէս-
վիյէն էտիլէճէք տիր. Ժօնսըն պէյնընճա,
Մէց վէ Սթրազպուրի կալիսիպոսլըզլարը 1870 տէն
պէրու տօղրուտան տօղրույա Փափալըզ մագա-
մընս մէրպուլթ օլաղըլարը հալտէ, պու տէֆ'ա
Յընճը Լէնս Փափանըն էմրի իլէ անլէր Մայանս
Ալման Արքեպիսկոպոսլըզընս րապլթ էտիլմիլէր
տիր, քի պու Յընսանըլարճա զայէթլէ պա՛իսի
նէֆրէթ տիր. Թօյն Բօմա մուլթապիլի իշպու-
լապլէրէրին հէր իքիսինի տալի թէքղիպ էթմէք-
տէ տիր. Թօյն Լօնտա տարիւֆիւնունը փրօ-
ֆէսորլարընըն Փարիս տարիւֆիւնունը զիյարէթ-
լէրինին թա՛րիֆինէ պիր չօզ պիւթունլէր հասը
էթմէքտէ տիր. Փարիս տարիւֆիւնունը թարա-
ֆընտան միւմալիլէյնի փրօֆէսորլարա վէրիլէն
րէսմի գապուլտա Մէ՛արիֆ նազըրը Մ. Պրիան
տէմիշ տիր քի, «Սիլին գիյարէթլինիլ կիլի պիր
գիյարէթլին իուսուլսի մա՛նս վէ էհէմիլէթի վար
աըր, գիրա պու գիյարէթ' տա՛րիմ մէվճուտ օ-
լա կէլմիշ օլան էն ուլլունսըզ վագը՛ալէրին պիլէ
սալա իզալէ էտէմէմիշ օլաղըլարը վէ էլիէվիմ թա-
պիլ պիր հալ քէսպ էյլէմէքտէ պուլունան վէ պիր
չօզ գէվաթըն սատըգանէ սա՛յ ու զայէթլէրի սա-
յէսինտէ պիլթթապի՛ գալպլէրին իթթիհատըլէ
նէթիճէլէնմէքտէ օլան 'ազլի իթթիհատը միւհթէ-
մէքտէ տիր» Նազըրը միւշարիլէյն նուլթընս շու
սէօզլէր իլէ իլթիմ վէրմիշ տիր. «Սիլէ իսասէ-

թէն ընծա էտէրիմ քի ինչեք քառօնէ նէլի պէ-
չերին միւսալէմէթ վէ 'իւրում ու ֆիւնուն թարի-
զինտէ թէրագղըսը իչիւն ապա պողոււմայաճագ
սուրէթտէ թաշքիմ վէ թէ'հիտ էլէյինիզ : » Ինկի-
լիզ միւսաֆիլէրէ իքրամէն վերիլէն տիկէր պիր
զիյաֆէթտէ երնէ միւշարիլէյն նաղըրը պէլաղէթ-
սիմիր տէմիշ տիր քի, «Փարլամէնթօ վէ պէլէտիյէ
ազալարընըն ի'թիլաֆը սամիմիյի թաշքիմ ու թաղ-
վիյէ իչիւն պէզլ էլէտիլէրի սա'յ ու զայրէթ-
լէր սայէսինտէ, շու սօն պիր դաչ սէնէ զարֆըն-
սա եէքտիկէրինի թանըյալ սէվմէյէ վէ եան պէ
եան խաթվէ էնտաղը թէրագղը ումաղա փեք չօգ
սէպէպլէրի պուլունան իքի գալմ եէքտիկէրինէ
տահա զիյատէ եազաշմըչլար տըր, վէ պու տէֆ'ա
սիզ տախի պու ի'թիլաֆիլարա 'աղըն սէմէրէտար
ի'թիլաֆընը տախի 'իւալէ էթտինիզ : Մէմէքէթլէ-
րիմիզի եէքտիկէրինէ ըապլէ էտէն տօսթլըզ իչպու
ի'թիլաֆը 'աղլի սայէսինտէ տահա զիյատէ տէ-
րինլէնէճէք վէ տահա միւ'էսսիր վէ մէթին օլա-
ճագ տըր : » Գէզալիք միւշարիլէյն իչպու միւնա-
սէպաթը տօսթանէյի հուպուլէ կէթիրմէք խու-
սուսընտա իճրա ի նուֆուզ էթմիշ օլան Գրալ
էսուըրտ հալըքէթլէրինէ դարչը հէր իքի մէմէքէթլին
հըսսիյաթը միննէթտարըզլարընտան տախի պահա
էթմիշ տիր : — Ինկիլթէրա վէլի ի 'ահաը փրէնս Տը
Կալ նամըյէ եաա էտիլտիյի կիպլի, Իսփանիա
վէլի ի 'ահա փրէնսի տախի փրէնս Ասթուրիա թէս-
միյէ օլունուր : Ասթուրիա Իսփանիանըն չիմալ
թարաֆընտա քեա'ին ուֆագ պիր էյալէթ ի սա-
հիլիյէ օլուպ, կէչէն հաֆթա մէքըլըր էյալէթ-
տէն պիր հէյէթի մէպ'ուսէ գատիմ ուսուլ վէ 'ա-
տէթէ թէվֆիդէն, Մատրիտէ կէլիզ, միւքէմմէլ պիր
գութու իչինտէ 1,000 ալթուն Տուպլոնլար, (1 Տուպ-
լոն 26 ֆր.) քէզալիք պիր Զաֆէր խաչը տախի կէ-
թիրմիչէր տիր : Փրէնս իլէ վալիտէսինին սըհէթ
ու 'աֆիյէթլէրի պէր քէմալ օլուպ, փրէնս Սան-
թանտէր էյալէթլինտէն քէօյլիւ պիր գատըն թա-
րաֆընտան էմլիրիլմէքտէ տիր : — Զափօնիա դա-
ղէթալարը թաշքիմ փէքին մուխապիրինին կէ-
չէն հաֆթա զիքը էթտիլմիզ թէլէկրաֆիտմէ-
սինտէն սահա էթտիլմիզի սըրատա ճիւմլէ մէմէ-
քէթլէրտէն կէօնտէրիլէն էչիա ու էմթը'անըն
Տալիստէ Զափօնիատան կէօնտէրիլէն էչիա ու էմ-
թը'անըն գապուլ օլունաղլարը չէրա'իթ իլէ գա-
պուլ էտիլմէքտէ օլտըզլարըն, վէ Զափօնիանըն
աչըզ գատիու մէպէքինի ճիւտտի սուրէթտէ մէվ-
զը'ի իճրայա գօմագտա օլուպ, քէնտինին տէվ-
լէթլէր արաւընտա հա'իզ օլտըզը նամ ու չէօհրէթի
Մանչուրիատա պիր թաղմը նահագգ թէֆրիգաթտա

պուլունմագ սուրէթիլէ լէքէտար էթմէքլիյէ ապա
րազի օլմայաճագլարընը պիլտիլիյօրլար : Գէզալիք
անլէր Մանչուրիատա տախի թէժարէթ մարդալա-
րը գուլլանըմագտա, վէ իմթիյաղաթը թիւճճարիյէ
ահքամը խիլաֆընտա հարէքէթ էտիլմէքտէ իտի-
յինէ տա'իր օլան իտտի'ալարը ընտա էթմէքտէ
տիրէր : — Ալմանիա իմիէրաթօընըն թալէպի
իւղէրինէ Մ. Ամէրիգայը զիյարէթ էթմիշ օլան
ճափօնիա տօնանմաը Ինկիլթէրա վէ Զրանսայը
զիյարէթ էթտիլմէքտէ սօնրա, պիր Ալման լիմանը-
նա 'աղիմէթ էտէճէք տիր : — Ալմթրալիյա եէթիչէն
պիր խապէրէ կէօրէ, Գարօլին առալարընտա
Ապրիլ 30տա պիր գասըրզա գուհուր էտէրէք, ան-
լէրին իւղէրինտէն ճէսիմ պիր տալզա կէչմիշ, վէ
պիր խալլի խասարաթը վէ եէրլի էհաղիտէն 200
քիչինին թէլէֆինի մուճիպ օլմուշ տըր : Մէքըլըր
ատալար Ալմանիայա 'ա'խտ տիրէր : — Բուպատան
ալընտն էն սօն խապէրէրէ կէօրէ, ճէլիլէր ի մէք-
քիւրէնին աշվալը սիյասիլէսի մուճիպի մէմուսի-
յէթ պիր հալտէ օլուպ, չէքէր մահսուլը էմսա-
լը հիչ կէօրիլմէտիք տէրէճէտէ ֆէյլլի պէրէքէթ-
լի օլմուշ տըր : Լահէյ գօնֆէրանսընտա Բուպա
հիւքիւմէթի թարաֆընտան մուրախիսալար հա-
ղըր պուլունմագլար տըր : — Ալմթրիա ինթիլիա-
պաթը կէչէն հաֆթա փէնճէնպիհ կիւնիւ իքմալ
էտիլմիշ տիր վէ թաշքիմ պէյանընտա, Վէքսէրիյէ-
թի մաթիւլալէյի գազանտամըլ օլան նամգէտէ-
րին ինթիլիսաղը իչիւն իքինճի ըյէ ի'թասը նէթի-
ճէսինտէ Ալմթրիա եէնի մէպ'ուսան մէճիլիինին
միւնգասիմ պուլունաղը 21 ֆըրգայը տօրու
թէլիսիա էտէպիլմէք իչիւն ֆիլհաղիգա փարա-
մէնթօ ուսուլընա դայէթ վաղըֆ պիր առէմ պու-
լունմաը մուպթագի տիր : Բէ'սէն էն գուլվէթի
ֆըրգա Սօլիպ Տէմօգրաթլար ֆըրգասը օլուպ,
մէպ'ուսարընըն սայըսը 11տէն 53է չըզմը տըր :
Սնլէրտէն սօնրա, մըգտարլարը 26տան 67յէ չըզ-
մըլ օլան Խրիսթիյան Սօսիալիսթլէր ֆըրգասը կէ-
լիւր : Պու սօն ֆըրգա մըգտարլարը 29 օլան Բու-
պան Մէրքէզ ֆըրգասը իլէ պիրիքտէ իչէյէճէք-
լէր տիր : Իքինճի ըյէ ի'թասընտա գալմալար մէն-
սուպ օլան ֆըրգալար էփէյի ըյէ գազանմըչլար
տըր : Կէնճ 2էհլէր 19 մէպ'ուս վէ իքի Ալման
ֆըրգալար թաղրիպէն 30 մէպ'ուս ինթիլիսալ էյ-
լէմիչէր տիր :

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ

Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՅՈՒՃԱՅԱՆ ՄԱԹՊԱՍՏՐԵՍ ԹԱՊ՝ ՕԼՈՒՄԵՇ
Ֆինանսիւրար Եօգուշը՝ Ամէրիգան խան

ԱՅԻՏԵՔԻ ԵՆԻ ՔԻՅԱՊԼԱՐ ԻԻԶԵՐԻՆԷ ԽՈՒՍՈՒՍԻ ՏԻԳԳԱՅ ԶԷԼՊ ՕԼՈՒՆՈՒՐ

«Զիւն Երեյ Հիւն Բերճէն է Կալ», քի Էր-
մէնի իւլ հրուժ Թիւրքճէսի 201 սահիֆէտէն 'ի-
պարէթ օլտրը հալտէ քեաղլտ գափլըսը 3 զրշ,
վէ պէզ գափլըսը 41 զրշ սաթըլըր: Պու քիթա-
պըն էրմէնիճէսի տախի 177 սահիֆէտէն 'իպարէթ
օլտրը հալտէ Թիւրքճէսի քիյաթըլտ սաթըլըր:

«Պարզ Կեանք» 168 սահիֆէտէն 'իպարէթ օլտ.պ,
31 զրշ սաթըլըր:

«Թափաթ Է Դիւն Է Դիւն» քիթապը տախի
էրմէնի իւլ հրուժ Թիւրքճէ վէ էրմէնիճէ օլտրազ
եազընտա թապ' օլտնաճաղընտան իսթէյէնլէր չիմ-
տիտէն սըփարըլլարընը կէճուտէրէ պիւրլէր:

«Տիւրք Կեանք» քիթապը տախի պոլնտան
էվլէլ իւլան էյէմիշ իսէք տէ, պու տէֆա
եխնէ անա նազարը տիգգաթ ճէլզ
օլտնուր: Կէրէք էրմէնիճէսի կէրէք էրմէնի իւլ
հրուժ Թիւրքճէսի պէզ գափլըսը 7 վէ քեաղլտ
գափլըսը 5 զրշ սաթըլըր: Սըփարըլլար Պայպլհա-
ուտա Մր. Ո.Ո. Փիթէ կէճուտէրիւմէլի տիր:

ՊԱՂԶԷԼԷՐԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԶԻԶԷՐԼԷՐ

Եազ իյիւն 6 փաքէթ ալա
իյէք թօխոււմարը, 6 փաքէթ
մուֆիտ սէպլէ, թօխոււմարը,
2 Կլատիօլի նամ զանպազ չի-
լէյի, 2 Դաննաս Գրօզի (քէ-
նէվիլ չիլէյի), 2 Ալման սու-
սէնի, 1 Տալիա Գազթուս, 3
չազայիզ ի նու'ման (anemone)
վէ 2 տիւլիւն չիլէյի (renon-
cule), եանի 12 քէօք վէ պասալլար, իշպու իւշ
թազըմտան հէր հանկը պիրիսի 6 տանէ պիրէր
ղուրուլլըզ փօթա փուլը մուգապիլիստէ փօթա
իլէ կէճուտէրիլը, Արզու էտէն զէվաթ աթիտէքի
ատրէսէ միւրաճաթ էթմէլի սիր:

Ատրէս. Etablissement Horticole de Therapia
Constantinople 26-24

ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ՈՐՐԱՆՈՑ Ի ՊՐՈԴԵՍ

Ապրիլ ամսոյ մէջ ստորե նշանակեալ դրամներն
և իրեզններն մեզի յանձնուած են, որոց համար
խորին չնորհակալութիւններ կը մատուցուին:

Ազն. Տեարք և Տիկնայք. — Պ. Տոնճեան, Կ.
Պօլիս 40, Փ. Բուրեան երկու որոց համար 1,180.
Վեր. Գ. Թիւրառեան Զիլէ 108, որոյ 38 եկեղեց-
ւոյ պնակէն, Վաճառումէ 30, Վեր. Կ. Յ. Յա-
րութիւնեան, Հաճին 148, Վ. Մօղեան, Ամերի-
կայ, գեղակերտ սեղան մը պազարի համար, Ման-
տա բօսթ ոմն 70, Վեր. Փ. Իսքէնտէրեան, Իզմիտ
150, որոյ 50 եկեղեցւոյ պնակէն, Յ. Տէր Ահա-
րոնեան 20, ոմն 40, Մ. Թազուրեան, Օրտու 105,
Գ. Տէմիրճեան 27, Հաճի Բօսթի 20, Պ. Գապուլ-
եան, Ակն 216 արհեստանոցի ճիւղի մը համար,
մնացեալ 98 ոսկին ձեռք բերելուն Արհեստանոցն
սկսելու պայմանաւ, Պ. Գ. Սիմոնեան, Սամսոն
80, Օր. Ե. Պօղոսեան 70 սիմիտ, Լ. Նալպանդ-
եան, Ենիճէ 1906ի օրացոյցներու հասոյթ 80, Ա.
Գասպարեան 20, Համագումար 2,334 դր.

Ծանուցուած բայց դեռ մեզի չափաւոր դրամ-
ներն չենք հրատարակած: Յառաջիկայ Համբարձ-
ման տօնին հաստատութեանս տարեկան Պազարն
տեղի կ'ունենայ. բարեհաճ արտօնութիւնը ձեռք
բերուած է արդէն. դեռ կը պակսին վաճառելի
նիւթեր: Վաճառատուններու և տուներու մէջ
կարեւորութիւն չունեցող նիւթեր եթէ ընդ փոյթ
ղրկուին, կրնանք շահագործել զանոնք և կարեւոր
գումար մը ձեռք բերել որոց պիտոյիցը համար,
Յանձնել ի Կ. Պօլիս Մատթէոսեան Տպարան, Ա-
մերիկան իսան:

Միշտ աղօթարար
Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԲՐԱՅ. Վ. Յ. ՅԱՆՈՐԵԱՆ

ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԻԵՐԻՆԷ ՀԱՅԵՐԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Խնամով սրբազրեալ եւ խիստ ճոխացեալ

Գին 50 դր. — Թղթասարի ծախով 55 դր.

Յանձնարարութեանց համար դիմել

3. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ, ՊԱՅՄԱՆԱՅ 4. ՊՈԼԻՍ

ԲՈՒՀԱՆԻ ՄԷՄՈՒՐԼԱՐ

Պու. ֆինրիսթտէ. սէնվէն խամէրի եազըլմայանլար,
եախօտ, եանլըլ, եազըլանլար պիզէ մալիւմաթ վէ-
րիլլէրսէ թասնի՛ հտէր իզ : Միւել. Աւեթ.

Գ. ՄԷՐՔԷԶԻ ՐՈՒՆ. ԻԹԹԻՆԱՏԸ

3. Գրադրել

Գայտերիյէ, Վեր Քերովրէ Նազուպեան, Վէ Վա-
րամ էֆ. Թանժիսեան,
Ագսերայ, Նիպուա էֆ. Իֆթիմիատիս,
Աղիզիյէ, Նազարէթ էֆ. Համէքեան,
Ջինճի տէրէ, Միսաք էֆ. Ալըճեան,
Էվէրէք, Սարգիս էֆ. Զաքարեան,
Թալաս, Վեր. Միգար Մընչէրեան,
Իւրիկապ, Վեր, Իսթէֆանոս Սիրինիտիս,
Կէմէրէք, Վեր. Բարսեղ Տօնիկեան,
Մուհմուտուն, Պատ. Յարութիւն Խաչատուրեան,

Նէվէնի, Տէմութէնիս էֆ. Էֆթիմիատիս,
Պատ. Գրիգոր Գըրգեաշարեան,
Զազմազ, Պատ. Թորոս Սահակեան,
Զօմարլը, Եսայի էֆ. Զօիուրեան,
Պուրիան, Վարդեվառ էֆ. Կարապետեան,
Տէնէք Մատենի, Վեր. Յակոբ Տէր Ղազարեան,

ᲓᲟ, Კ᲏Უ᲏Უ,

Գլը չէ՛ր, Եղզաա, Թերզիլի, Խճիրլի վե եյ-
լէնճէ, Իւրնէճ, Մէնթէշէ, Նիլտէ, Շարգըչլա,
Զէլթէք, Պօթ, Սա'աթլը, Սարընաորգա, Սթէֆա-
նա, Սունկուրլու, Տէնաիլ, Բուժ Տիկլին, Քէլլէր,

Թահեհնաւ. — Օրստու քիլիսէէրի վա՛րդլարը Թի-
լատէլֆէվս վէ Գալուստեան էֆէնսիլէր ձեռնա-
դրեալ օլտզլարը հալտէ սէնվէն «վեր» : Դւնվանը
հէր իքիսինէ տէ ինմալ էտիլմիշ տիր :

1906 Զւգար 30-րդ, 1907 Փետր. 11 Բարսեղ
Գւլ Ե Սահմանի Ե Բնակչության Գրքեր Բնակչության
Զեմ Զեմ Զեմ Զեմ

Գալաի Սուլթանիյէտէն. — Պատ. Յովհ. է. Ա.
Տէմնեան 120, Մր. Զրէտի Գալվէրթ 240, Թագուոր
էֆ. Սարգիսեան 240, Թագուոր էֆ. Ուզունեան
60, Յակոբ աղա ԱՏէմնեան 60, Տիկ. Տ. Սարգիս-
եան 20, Պր. Պերճ Սարգիսեան 10, Պր. Արտուշէս
Սարգիսեան 10, Պր. Բիւզանդ-Սարգիսեան 10 եա-
լընտա 10, Օր. Մարիամ Սարգիսեան 6 եալընտա
10, Օր. Սըրուհի Գ. Քէպուպեան 20, Տր. Աղիզ
Սիւրէյա պէշ 109, Օր. Կրէյն Պարքըր 120, Մր.
Էտմոնթ Գալվերթ 240, Մր. Ճէյմս Ուօրսուլ 360,
Գօնաթանթին Չօկա 10, Գաբրիէլ էֆ. Սարքեան
20, Տիկ. Մէօճրի պէ Զիլինկիրեան 20, Տիկ. Ե-
րանիկ Ուզունեան 5, Տիկ. Զարգար Բիրէճճեան
1, Օր. Եղիսարեթ Բիրէճճեան 2, Տիկ. Եղիսարեթ
Սարքեան 20, Օր. Թագուհի ԱՏէմնեան 10, Պր.
Պետրոս ԱՏէմնեան 20, Օր. Հօսիսիմէ Յարութիւն-
եան 5, Տիկ. Մաքրուհի Յարութիւնեան 2, Պր.
Կարպիս Յարութիւնեան 7 եալընտա $\frac{1}{2}$, Օր. Ար-
չադոյս Յարութիւնեան 10 եալընտա 1, Օր. Սիրուհի
Յարութիւնեան 6 եալընտա $\frac{1}{2}$, Մր. Կօտֆրու Ուի-
թօլ 600.

Սթաւաբուհան. — Մր. Ու. Ս. Էմմանթա 120, Թովնանէս էֆ. Թէլէէան 218, Միրիճան էֆ. Դաւրազեան 109, Յարութիւն էֆ. Կոստիկեան 109, Վեր. Տր. Ս. Զ. Կէլթա 345, Վեր. ձ. Ս.

Մէնսինկ 218, Վեր. Ու. Ծ. Օրմիսթըն 218, Տր. Տ.
Վ. Տ. Բօսթ 190, Փրօֆ. Ու. Ս. Մրրբէյ 109, Մր.
Ճ. Մ. Բօլիթիս 20, Վեր. Տր. Ճ. Բ. Կրին 218,
Վեր. Տր. Հ. Ս. Պարնըմ 218, Միսս Ս. Մ. Պըր-
ճըս 239 $\frac{3}{4}$, Պատ. Գ. Գունտրաճեանըն վասթմար
Էլէ 54, Վեր. Տր. Ճ. Ճ. Հէրիք 218, Իսկիլիդ Ինճ.
Ճէմա'աթը Բերա 536 $\frac{3}{4}$,

Իզմիրտէն. — Ուիթօյ Գումար. 600, Մր. Էս-
ուարտ Ուիթօյ 240, Մր. Հ. Օ. Ուիթօյ 600,
Մր. Ա. Ուիթօյ 20, Մր. Էմիլ Թիսօթ 3, Մր.
Հըրպըթ ձօրի 3, Մր. Ճէյմս Քիլզըր 10, Մր. Բըրնի
Լա Ֆօնթէյն 3, Մր. Էտուարտ Ս. Ուիթօյ 3, Պր.
Լիտիա Մալթազ 93, Բուս Ինճ. Ճէմս'ալթը 30,
Վեր. Ճ. Փ. Մազնօթըն 108, Էրմէնի Ինճ. Ճէմս-
'ալթը 108, Վեր. Ա. Մաքլաքլըն 34, Տօնթլարտան
34, Մր. Ս. Լ. Գարտուէր 20, Մր. Բրնէսթ Էյ-
պըթթ 276 $\frac{3}{4}$:

Մր. Ֆրանսիզ Ճժնս, Խնկ. սէֆարէթխանէ-
սինտէ 480:

Պրուսաստան .— Վեր. Թ. Պօլտուին 545 .

Պատկերակալէն. — Վեր. Տ. Բ. Զեյնալըրա 109.

Թէքֆուրտաղընտան.— Մ. Հ. էֆ. Գ. Գէ-
պապեան 54, Յակոբ էֆ. Ուղունեան 54:

Թալաստան. — Վեր. Տր. Ուիլհելմ Տատտ 248,
ձէման եւքրին 9,339 $\frac{1}{4}$:

Գալա ի Սոսլիսանիյէ Քիլիսէ ինչա'աթ իշինէ նա-
զարէթ էտէն հէյ'էթ թարաֆընտան Սահաբէէ-է-Եր